

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petivrstica 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torika opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Boji na vseh frontah.

Slovenski starši, skrbite za srečo svojih otrok!

Pride čas, ko bodo dali starši svoje otroke po končani ljudski šoli v mestne ali srednje šole, ali pa jih dali učiti kake obrti ali trgovine. Ko otrok zapusti očetovo hišo, se navadno že tudi odloči njegova bodoča sreča ali nesreča. Radi tega, starši: Dobro premislite, na kak zavod date Vašega otroka in kakim ljudem ga izročite v oskrbo in uk.

Slovenci rabimo zavednih mož in žen, to je takih, ki bodo v poznejšem življenju povsod vedeli braniti pravice našega jezika bodisi v domači občini, v uradu ali kjerkoli. Izberite torej za svojega otroka šolo, o kateri ste prepričani, da ne veje v njej duh, ki je nasproten Slovincem. In če daš svojega otroka kakemu mojstru ali trgovcu v uk, povprašaj vedno poprej, ali se v tisti hiši ne bo trgala tvojemu otroku iz srca ljubazen do materinega jezika in do slovenskega naroda. Bodite v tem oziru čuječe, posebno ve, slovenske matere! Slovinci smo glede narodnozavednega obrtništva in trgovstva prave reve. Trgovci po mestih in trgih so sicer kri od naše krvi, njih imena so slovenska, a — naši niso. Malo, malo je mož izmed trgovskega in obrtniškega stanu, ki so Slovinci z dušom in telesom. Hišo moramo začeti zidati s temeljnim zidom. Skrbite torej, da se trgovski in obrtniški vajenci ne bodo izneverili ne svojemu narodu in ne svoji veri. Pošten, zaveden in ob pravem času strog mojster ali trgovec je za mladega človeka zlata vreden.

Število dečkov, ki se bodo letos podali v šole, ali se šli učiti obrti ali trgovine, bo skromno. Večina očetov je v cesarski suknji, delavcev primanjkuje in vse je nekam nesigurno. Kljub temu pa se bo gotovo več staršev odločilo, da dajo svojega otroka od hiše. Očetje, matere ali varuhi otrok! Dobro premislite, kam jih date, komu izročite nadaljno vzgojevalno skrb čez svojega otroka. S tem mu izbirate njegovo bodočo srečo ali nesrečo!

Vse, kar na svetu živi, kmet z žuljavo roko preredi.

Te besede, katere piše priprosta kmečka hči, so gotovo resnične. Pa žalibog, da še dandanes mnogi ne pripoznajajo, kako težaven in trudapolen je sedaj v teh časih kmečki stan. Zato pa Te prosim, dragi mi „Slovenski Gospodar“, nesi te moje vrstice tudi v roke tistim, ki mislijo, da kmetu vse kar iz neba prileti.

Večkrat reče kateri vojak: „Vi tukaj živite kar brez vse skrbi; mi pa se tam toliko trudimo za domovino.“ Saj je tudi res, da vojaki pretrpijo mnogo težav. Kaj pa mi kmečki ljudje? Ali mi držimo morda križem roke, kakor ljudje po mestih? Ali mi nič ne storimo za domovino? Kdo pa podpira bolj vojsko, kmet ali gospod? Vse pride h kmetu, rekoč: „Daj za vojaške namene vse, kar premoreš, daj za to, daj za ono stvar!“ Ali se nam zemlja sama obdeluje? O, gotovo se moramo truditi dandanes največ sami in tako da se v potu svojega obraza mučimo noč in dan. Hvala Bogu, reči smem, da je menda doseđaj v naših krajih kljub velikemu pomanjkanju delavnih moči ostal le malokateri košček zemlje neobdelan. Zato si pa ne pustimo reči, posebno tisti ne, ki nam je tekla zibel v kmečki hiši, da živimo brez vse skrbi.

Sedaj pa še pridem z eno prošnjo: Gospodje naj ne zahtevajo preveč od kmeta. Dostikrat kmečki človek že komaj čaka nedelje, da zravna nekoliko svoje utrujene ude, a ne, da bi še tudi moral ob nedeljah prijeti za težko delo. Raše naj rečejo tistim po mestih, ki hodijo brez dela in jela: Idite in pomagajte kmetu, da bo ložje vstrajal do konca teh prežalostnih časov. Tistim, katerim se kmečki stan zdi le igrača, pa naj veljajo besede, ki pravijo:

Kmečki stan, najtežji stan,
Skrb in delo dan na dan.
Ubija se in trudi,
Da se v jamo zgrudi,
Mladenka iz Senežič pri Vel, Nedelji.

Plačujmo dolgove!

Trpljenje na kmetih je sedaj izredno veliko. Starčki, ki so ostali doma, ter žene in dekleta ter otroci zastavljajo vse svoje moči, da obdelajo za silc grunte in opravljajo živino. Mestne gospe si niti ne morejo predstavljati, koliko sedaj trpijo naše ženske! Za to je tudi neokusno, ako kdo odreka kmečkemu stanu sedaj njegove dohodka, ki so sicer večji kakor pred vojsko, tega nismo nikdar tajili, ki pa kljub temu niso v nobenem razmerju z velikim trpljenjem, ki ga sedaj imamo.

Naši večji dohodki pa nam nalagajo tudi dolžnost, da sedaj uredimo naše denarno gospodarstvo! Plačujmo pridno dolgove, ako jih imamo! Kmet, ki sedaj ne plača dolgov — jih ne bo nikdaž plačal! Nadalje nalagajmo vsak odvišen denar v posojilnicah! Na neumne kvante, da bo denar po vojski „štempljan“, „povežan“ itd., ne poslušajmo, tako govori le neumneži in lenuhi. Edino to je gotovo, da bo po vojski vedno še velika draginja in da bomo za to potrebovali vsak krajcar. Za to pa jih sedaj nalagajmo!

Kdor lahko dokupi kaj posestva, naj ga dokupi, prodajaj pa zemlje nič!

Zasega in uporaba žita, moke in stročnic.

Cesarski ukaz z dne 11. junija 1916, drž. zak. šte. 176.

Zasega.

§ 1. Žito in stročno sočivje avstrijske žetve leta 1916 je od časa, ko se loči od njive, zaseženo v prid državi. Zaloge žita, kar jih je še ob času, ko stoji v veljavo ta cesarski ukaz, iz njih dobljeni mlinski izdelki in stročno sočivje ostanejo, kolikor so te reči zaplenjene po doseđaj veljavnih določilih, zaplenjene tudi zanjeprej. Kot žito v smislu tega ces. ukaza velja: pšenica, pira, rž, napolica, ječmen, ajda, oves, proso, koruza vsake vrste (koruzni strok), dalje zmesni sad (soršica) vsake vrste. Kot stročno sočivje v smislu tega cesarskega ukaza veljajo: fižol, grah, leča in grahorica. Koruza in stročno sočivje, ki se vporablja kot zelena prikuha, so izvzeta od zasege. Posestniki zaseženih predmetov so zavezani skrbeti za njih ohranitev.

§ 2. Zasega ima učinek, da se zasežene reči (§ 1) ne smejo niti podelovati, porabljati, pokladati niti prostovoljno ali prisilno prodati, ako niso v tem cesarskem ukazu ali s posebnimi predpisi ukrenjeni drugi zaukazi. Pravna opravila, ki greše zoper to prepoved, so nična. Kljub zasegi smejo:

1. Podjetniki poljedelskih obratov a) vporabljati za preživljanje pripadnikov svojega gospodarstva (gospodinjstva) vsehvišji opravilence za preživetek, delavce in nameščence, katerim gre prosta hrana, mlinski izdelki ali krušno žito za preživetek ali plačilo, zaplenjeno žito lastne žetve v množini, ki je določena po uravnavi porabe; b) vporabljati za setev potrebne množine žita, kojih najvišjo izmero določijo oblasti; c) porabljati od zaplenjenega žita lastne žetve oni del, ki ga določijo politična deželna oblast, za omenjene pod a in b; d) krmiti ječmen, oves, proso, koruza, grahorico, zmes in pri mlacvi odpadlo, za mletje nesposobno žito (zadnje žito) v množini, ki se predpiše s posebnimi predpisi (§ 2);

2. mlini mleti žito, ki jim ga dajo poljedelski samooskrbniki za mletje (šte. 1, črka a) po natančnejših določbah, ki jih izdajo politične deželne oblasti.

§ 4. Splošne odredbe o porabljanju zaplenjenih reči ukrene minister za notranje stvari dogovorno z udeleženi ministri. On se poslužuje pri tem za izvršitev obdelovanja vojnoprometnega žitnega zavoda. Porabljanje žita in mlinskih izdelkov (otrobov i. e. r.) za namene krmljenja uravna poljedelski minister dogovorno z udeleženi ministri.

§ 5. Za prevzemanje zaplenjenih reči je določen vojnoprometni zavod za žito, posestnik zaseženih reči je dolžen reči, kolikor naj mu ne ostanejo po tem cesarskem ukazu ali po posebnih predpisih, izdanih na njegovi podstavi, ponuditi in prodati za določeno prevzemno ceno vojnemu prometnemu zavodu za žito ali prejemnikom njegovega ukazila. Vojni prometni zavod za žito je dolžen kupovati žito, ki je sposobno za mletje in se mu ponudi v nakup. Ceno je plačati v gotovini, kadar se odvzame blago. Ako se blago ne odvzame takoj, kadar se sklene kup, je treba ob sklepu kupa dati plačilo na račun do višine 50% kupnine in ostanek plačati, kadar se dalje odjema blago. Prevzemno ceno določijo ministri za notranje stvari v sporazumu s poljedelskim ministrom, trgovskim ministrom in finančnim ministrom.

§ 6. Za izvršitev prevzemanja zaplenjenih reči mora izdati politična deželna oblast natančnejše določbe. Posebno ona lahko odredi, da morajo v gotovem ozemlju vsi ali več podjetnikov poljedelskih obratov gotovo najmanjše množine poameznih vrst žita (§ 1) v določenih razdobjih skupno odpraviti.

§ 7. Učinek zasege se konča: 1. z dopustno porabo ali prodajo, 2. s prisilnim odvzetjem in 3. z zapadom.

Popisovanje zalog.

§ 8. Minister za notranje stvari more vsak čas za vse ali posamezne v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele zaukazati popisovanje zalog žita in mlinskih izdelkov. Kdor ima žito ali mlinske izdelke v hrambi, je ob takem popisovanju dolžen te zaloge zglasiti za to določenega dne in v ustanovljenem roku oblastvu, v čigar okraju so zaloge. Zaloge, ki so določenega dne na prevozu, mora prejemnik zglasiti v treh dneh po prejemu. Zaloge, ki so v posesti vojaške uprave, so izvzete od dolžnosti zglasitve.

§ 9. Zaloge se popisujejo po občinah z uradnimi zglasilnimi listi, ki jih mora izpolniti ali zglasiti zavezana oseba ali po njenih navedbah zaupnik, ki ga je postavilo oblastvo. Oblastvo določi, oziraje se na krajevne razmere, kateri postopek se mora vporabljati v posameznih občinah ali delih občin. Izpolnjene zglasilne liste je predložiti oblastvu ali jih oddati organu, kateremu je poverjeno sprejemanje.

§ 10. Oblastvo se mora primerno prepričati, da se zglasilni listi v redu izpolnjeni in tam podane navedbe pravilne. Ako se pokažejo pomisleki zoper pravilnost ali popolnost v zglasilnih listih obseženih podatkov in ako se ti pomisleki ne morejo drugače zanesljivo odpraviti, more oblastvo vsak čas v dotičnih občinah zaukazati novo popisovanje zalog. O zalogah, kar jih je, sestavi oblastvo za vsako občino občinski pregled in iz občinskih pregledov okrajni pregled. Sestava občinskega pregleda se lahko prepusti tudi občini.

§ 11. Vsakdo je dolžen na poziv oblastva prevzeti službo zaupnika in sodelovati ob popisovanju zalog, popreskuševanju in izdelovanju. Pri osebah, ki so v javni službi, je za to sodelovanje treba pridritve njihovega službenega oblastva. Zaupniki morajo ravnati brez ozira na osebo in po najboljši vednosti in vesti, ohraniti tajno zasebne razmere ali opravilne tajnosti posestnikov zalog, za katere so izvedeli, in, ako niso javni uradniki, obljubiti izpolnjevanje teh dolžnosti. Služba zaupnika je častna služba. Le iz važnih razlogov se more kdo odvezati, da se ne postavi za zaupnika.

§ 12. Oblastvo ima pravico, v obratnih prostorih, prostorih za zaloge in drugih prostorih izvrševati vsak čas ogled po osebah, katerim to naroči, in vpogledavati v gospodarske in opravilne zapiske. Tistim, ki imajo naročilo oblastva, je dovoljevati vstop v te prostore in na zahtevanje je dajati vsa potrebna pojasnila. Izdelovalci in vsi obrati, ki podeljujejo žito, mlinske izdelke in stročno sočivje, dalje kupčevalci, skladovnice in prometna podjetja imajo zlasti dolžnost za preskušanje podanih zglasil dajati oblastvu na poziv potrebna pojasnila in izkaze o zalogah in dobavah.

§ 13. Oblastvo mora proglasiti, da se zglastvi zavezane zaloge, ki se ne zglase, zapadle v prid državi. Samo v posebnega ozira vrednih primerih more minister za notranje stvari to izpregledati. Zapadle zaloge more država porabiti za preskrbo prebivalstva.

§ 14. Da se omogoči tekoči pregled, kolike so zaloge žita, more politično deželno oblastvo prisiliti podjetnike kmečkih obratov, da dajejo pojasnila o svojih površinah za žetev in da pišejo zabeležke o vseh žetevih in mlačevih in da izvrše poskusne mlačve.

Urnava porabljanja.

§ 15. Minister za notranje stvari določi, po katerih načelih je zaloge, ki so na razpolaganje, izročiti v porabo. V sporazumu s poljedelskim ministrom, trgovinskim ministrom in finančnim ministrom določi na podstavi trgovskega preračuna stroškov, ki jih je pokriti, tudi prodajne cene vojnega prometnega zavoda za žito.

§ 16. Odredbe, ki so potrebne za urnavo porabljanja v deželi, ukrene politično deželno oblastvo. Oskrbuje ta opravila, se lahko deželno oblastvo poslužuje pridane sveta, ki ga sestavi.

§ 17. Natančnejše odredbe, ki so potrebne za urnavo porabljanja v posameznih občinah, se lahko prepuste oblastvu ali za občinski okoliš občini. Ta opravila oskrbuje občina v prenešenem delokrogu. (Za osebe, ki se pečajo s spravljajem žita, žetvijo, mlatvijo, se sme do dne 30. septembra 1916 porabiti na dan 500 g, sicer pa samo 360 g žita.)

§ 18. Oskrbuje ta opravila, se lahko oblastvo poslužuje pridane sveta ali izvedencev. Ako se izroči urnava porabljanja občini, more občinsko zastopstvo oskrbovati s tem združena opravila po posebnem aprovizijskem odboru.

§ 19. Politično deželno oblastvo in z njegovim pooblastilom oblastvo ali občina, kateri se je izročila urnava porabljanja, mora določiti prodajno ceno za promet na drobno in more nadalje: 1. uravnati oddajanje kruha in mlinskih izdelkov v določenih količinah in oddajališčih, ob določenih urah, proti izkazu ali kako drugače, 2. zaukazati izdelovanje enotnega kruha in 3. uravnati izdelovanje in razpečevanje kruha in peciva v okvirju obstoječih občil določil.

Mlačva, skladišče in semlevanje.

§ 20. Posesnik žita je dolžen opraviti mlačvo, (zluščiti koruzo). Oblastvo more za to določiti rok in po brezvzročnem poteku tega roka na posestnikove stroške in njegovo nevarnost dati izmlatiti žito in v ta namen zahtevati njegove gospodarske prostore in pomočke njegovega obrata. Slama postane prosta zasege, ko se je žito izmlatilo.

§ 21. Na oblastveni poziv so mlinci dolžni žito hraniti in ga semlevati. Skladarino in meljarino lahko določi oblastvo.

§ 22. Osebe, ki imajo naročilo vojnega prometnega zavoda za žito, da naj kupijo zasežene reči, smejo s kupljenimi reči dalje razpolagati le po naročilih, ki jim jih je dal vojni prometni zavod za žito. Prav tako so mlinci, ki prevzamejo žito od vojnega prometnega zavoda za žito, ali od oseb, ki imajo naročilo od tega zavoda, dolžni razpolagati s tem žitom in iz njega dobljenimi mlinskimi izdelki le po ukazih vojnega prometnega zavoda za žito, ako se ne določi kaj drugega s posebnimi ukazi. Oblastvo more siliti mlince, da pišejo knjige-zabeležnice za kontrolo o semlevanju in oddajanju mlinskih izdelkov in podajajo tekoče izkaze o skladovnem stanju. Politično deželno oblastvo lahko predpiše vzorec takih-le knjig-zabeležnic.

§ 23. Oblastvo more zahtevati skladiške prostore za hrambo žita in mlinskih izdelkov in sušilne naprave za ravnanje z žitom za odškodnino, ki jo določi. Posesnik mlinov, skladiških prostorov ali sušilnih naprav se dolžni osebami, ki imajo naročilo oblastva, vsak čas dovoliti vstop v obratne prostore in njih ogled ter dajati potrebna pojasnila.

Prisilne naredbe.

§ 24. Ako se posesnik brani prodati svoje zasežene zaloge žita ali mlinskih izdelkov vojno prometnemu zavodu za žito (§ 5), ali če posesnik ni zadostil pravočasno svoji oddajni dolžnosti na predpisani kontingent (§ 6), ali ko ni znana oseba ali bivališče tistega, ki ima pravico razpolagati z zalogo, naj oblastvo razsodi o dolžnosti oddati zaloge, in ako je treba, odredi, da se prisilno odvzamejo. Razsodba ima moč zoper vsakega, ki mu grede pravice do zalog.

§ 25. Ako se zaloge siloma odvzamejo, je odbiti 10 odstotkov od prevzemne cene (§ 5). Ta odbitek

cene velja tudi za ono blago, ki se ga na oblastveno predpisanim kontingentu ni pravočasno oddalo. Ako posesnik ali njegovo bivališče ni znano, ali ako naj služi cena za to, da se poravnajo zahteve tretjih oseb iz stvarnih pravic, je ceno položiti na sodišču.

Obča določila.

§ 26. Posesnik zalog žita in mlinskih izdelkov jih mora hraniti tudi po prodaji brezplačno in skrbeti za njih ohranitev dotlej, da se odvzamejo.

§ 27. Železnice ali paroplovstvena podjetja pa smejo sprejemati žito in mlinske izdelke le tedaj v prevoz, ako je voznim listinam, za vsako pošiljatev priloženo prevozno potrdilo. Pravico izdajati prevozna potrdila ima i oblast i vojno-prometni zavod za žito. Natančnejše določbe, kako je pri tem postopati, izda politična deželna oblast. Obrazec potrdila določi minister za notranje stvari.

§ 28. Kot pomožni organi za izvršitev posameznih nalog, ki nastanejo oblasti iz tega cesarskega ukaza, se lahko namestijo posebni organi (okrajni nadzorniki za žito). Okrajne nadzornike za žito imenuje politična deželna oblast dogovorno z vojnoprometnim zavodom za žito na predlog oblasti. Okrajni nadzornik za žito mora, predno nastopi svojo službo, pri oblasti obljubiti vestno in nepristransko izpolnjevanje njemu naloženih dolžnosti. On zavzema v izvrševanju svojih pravic mesto javnega uradnika; on je zavezan molčati o zasebnih razmerah ali opravljenih tajnostih, za katere izve izvršujoč svojo službo. Občine so zavezane sodelovati pri izvrševanju tega cesarskega ukaza.

§ 29. Z „oblastvom“ brez natančnejšega označenja se umeva v tem cesarskem ukazu cesarsko politično okrajno oblastvo, v občinah s svojim ustavom pa občinsko oblastvo, ako politično deželno oblastvo ne vzame opravil, ki grede oblastvu, docela ali deloma na-se ali jih ne izroči drugemu uradnemu mestu.

§ 30. Zoper določbe in odredbe, ukrenjene na podstavi sprednjih določil, ni dopusten priziv. Uradno poprekušati te določbe in odredbe je pridržano predpostavljenemu političnemu oblastvu in ministru za notranje stvari.

§ 31. Ako primeri sile nujno zahtevajo izjemno odredbo, da se preskrbi prebivalstvo z mlinskimi izdelki, mora politično okrajno oblastvo ali politično deželno oblastvo ukreniti take odredbe in hkrati to naznaniti vojnemu prometnemu zavodu za žito. Ako je treba, more tudi minister za notranje stvari ukreniti take zaukaze.

Kazenska določila.

§ 32. 1. Kdor nalašče zataji oblastvu v njegovi posesti ali v njegovi hrambi nahajajoče se zaloge žita ali iz njega dobljenih mlinskih izdelkov in sočivja. 2. Kdor poškoduje, uniči, spravi v stran ali neupravičeno podela, poklada ali proda zasežene zaloge žita ali iz njega dobljenih mlinskih izdelkov in sočivja, 3. kdor nalašče dobi od koga take zaplenjene zaloge, ki nima pravice jih prodajati, 4. kdor za semenje pridobljeno žito ali sočivje nalašče odtegne tej porabi, tega kaznuje sodišče zaradi prestopka z zaporom od enega tedna do šestih mesecev. Poleg kazni na prostosti se lahko naloži denarna kazen do 2000 kron, 5. kdor se zakrivi navedenih dejanj na zalogah, kojih vrednost presega 500 K, se kaznuje zaradi pregreška s hudim zaporom od enega meseca do enega leta. Poleg kazni na svobodi se lahko naloži denarna kazen do 20.000 K.

§ 33. Kdor ne poda v določenem roku podatkov, ki se zahtevajo od njega ob popisovanju zalog, kdor se brani odgovarjati na vprašanja, ki se mu stavijo, ali odgovarja nanja nepravilno, 2. kdor zabrani osobam, ki imajo naročilo oblastva, vstop v svoje obratne prostore, prostore za zaloge ali druge prostore, vpogled v svoje gospodarske in opravilne zapiske ali se brani dati pojasnila ali da nepravilna pojasnila, tega kaznuje sodišče zaradi prestopka z zaporom od treh dni do treh mesecev ali z denarno kaznijo od 20 K do 2000 K. Poleg kazni na svobodi se lahko še naloži denarna kazen do 2000 K. Sodišče lahko izda v teh kazenskih primerih kazenske odredbe (§ 460 k. p. r.), ako spozna, da je odrediti k večjemu en teden zapura ali 100 K denarne kazni.

§ 34. 1. Kdor se brez osnovnega razloga brani službo zaupnika, izvedenca ali uda pridane sveta ali aprovizijskega odbora (§§ 11 in 38) prevzeti ali nadaljevati tako službo, 2. kdor neopravičeno razodene zasebne razmere ali opravilne tajnosti posesnikov zalog, za katere je izvedel izvršuje eno teh-le služb, 3. prejemnik naročila vojnoprometnega zavoda za žito, ki njemu naložene dolžnosti hudo krši ali zanemari, tega kaznuje oblastvo (§ 29) z denarno kaznijo do 5000 K ali z zaporom do šest mesecev.

§ 35. Vse druge prestopke cesarskega ukaza ali predpisov, izdanih na njegovi podstavi, kaznuje oblastvo (§ 29) z denarno kaznijo do 2000 K ali z zaporom do treh mesecev, ob obtežljivih okoliščinah pa z denarno kaznijo do 5000 K ali z zaporom do šestih mesecev.

§ 36. Z obsodbo po § 32 in 35 se lahko tudi izreče na izgubo obrtne pravice. Podjetnike poljedelskih obratov lahko v slučaju obsodbe po § 32 ali zaradi prestopka predpisov o uravnavi porabe, ki se kaznuje po § 35, postavi oblast pod posebno nadzorstvo za to določenih zaupnih mož in posebno zaveže, da jim predložijo na vsakokratno zahtevo svoje zaloge

in da jim dajo pojasnila o njih porabi. Ti zaupniki so zavezani, opažene nedostatke vsakokrat naznaniti oblasti. O ponovnem kaznovanju radi v § 32, št. 2, navedenih dejanj ali zaradi prestopka predpisov o uravnavi porabe lahko odtegne politična deželna oblast podjetniku kakega poljedelskega obrata v § 3, št. 1, črka a, pridržano pravico in odredi, da se mu prisilno odvzamejo njegove zaloge krušnega sadu in mlinskih produktov, ako so se po okolnostih slučajno močno oškodovali aprovizijski interesi in se je bati nadaljnega odpora proti veljavnim predpisom. O pritožbi, ki se je vložila proti temu, odloči minister za notranje stvari dogovorno s poljedelskim ministrom.

§ 37. Glede prestopkov, spadajočih v področje političnih oblastev, se lahko po ministrskem ukazu z dne 1. marca 1915, drž. zak. št. 49, izdajo kazenske odredbe brez prejšnjega postopanja.

Sklepna določila.

§ 38. Vlada se pooblašča določiti tega cesarskega ukaza z ukazom izpremeniti, dopolniti ali raztegniti na druge potrebščine.

§ 39. Ta cesarski ukaz dobi moč z dnem razglasitve in izgubi s tem veljavo cesarski ukaz z dne 21. junija 1915, drž. zak. št. 167.

§ 40. Izvršiti ga je poverjeno ministru za notranje stvari v sporazumu z udeleženi ministri.

Vinogradnikom!

Po naših vinogradih se je pričela močno razvijati plesnoba na grozdju. Če profi njej takoj nastopite, se da še grozdje pred pogubo ubraniti.

Najbolj priznano sredstvo proti plesnobi je žveplanje v lepem, suhem, vročem in solnčnem vremenu s finim žveplom.

Kdor ima žveplo, naj tedaj takoj trte, in zlasti grozdje, ž njim dobro, ampak na fino popraši.

Kjer ni žvepla, poslužite se kalijevega hipermanganata, ki je dobro nadomestilo za žveplo. Na 100 litrov vode se vzame 10—12 dek hipermanganata in 2—3 kg ugašenega apna. Vsaka snov se raztopi za-se, obe raztopini se zlijete skupaj in se zmes takoj porabi.

Grozdje je treba s to tekočino tako močno pokropiti, da od njega kaplja. Vsaka jagoda se mora ž njo obiliti. Škropi se v suhem, ne v prehudo vročem vremenu.

Po pretoku enega tedna se škropljenje ponovi. Če je treba, se škropi tudi večkrat. To velja tudi glede žveplanja.

Pa ne samo plesnoba, tudi peronospora (palez) je pričela trte napadati. Kdor še ni v tretič škropil, stori naj to nemudoma! Vzeti je ¼ do 1 kg galice, enako množino galuna in dvakrat toliko vgašenega apna na sto litrov vode.

Taki škropilni zmesi se primeša lahko tudi še raztopino 10 dek hipermanganata, ki se ga dobi pri o. kr. Kmetijski družbi v Ljubljani, 1 kilogram po šest kron.

Tedaj hitro na delo, da ne bo zamujeno!
Kandija-Rudolfovo, 3. julija 1906.
C. kr. vin. nadz.: B. Skalicky.

Skrajšanje trt.

Ko je trta odevetela, je prišel čas podbiranja in skrajševanja trt. Podbiranje v tem času se tiče pred vsem zalistnikov, kajti prvo podbiranje smo izvršili že pred cvetenjem in smo pri njem vse nepotrebne poganjke trt odstranili. Sedaj pa, ko so se razvili na puščenih mladikah zalistniki, je treba, da jih ali potrgamo ali skrajšamo. Najbolj priporočljivo je, zalistnike samo skrajšati (zaščipniti) in sicer toliko, da na njih ostaneta še dva lista. Če to storim, ne raste zalistnik več naprej, ampak pomaga trto, zlasti pa pri njem stoječe oko, rediti.

Ako zalistnikov ne skrajšujemo, potem pri njih stoječa očesa, ki imajo drugo leto roditi, oslabe in trta postane zelo košata in s tem boleznim podvržena. Jako važno je pa skrajševanje mladik na šparonih.

Pri nas smo vajeni rezati trto na palec (ščap, reznik) in šparon (zavijač, prevez). Pri tem moramo pravilno narezati palec na trti vselej nižje kot šparon, sicer se nam trta preveč zvišuje, s tem oslabi v rasti in nam povzroča še drugih nepravilnosti.

Naši gospodarji pa le premalo vpoštevajo to pravilno reznjo in narežejo palec najraje višje kot šparon, češ, da napravi sicer palec premalo močne mladike, da da tedaj preslaboten les za drugo leto.

To je tudi res, ampak kdor reže pravilno po zimi, ta mora tudi trto poleti pravilno obrezati in tu je v prvi vrsti treba skrajšati mladike na šparonih, da se okrepijo mladike na palcih.

To delo je tedaj jako potrebno. Sedaj ko je trta že odevetela, je treba vse mladike na šparonih skrajšati nad četrtem listom, ki stoji nad najvišjim grozdom. Samo če manjka katere mladika na ščapu, potem pustimo eno, kolu najbližjo, na šparonu ne skrajšamo, da jo nadomesti.

S skrajševanjem mladik na šparonu dosežemo, da se ustavi nepotrebna raseča mladik na šparonu, v sled tega postanejo mladike na palcih močnejše, grozdje na šparonih se bolj debeli in lepše razvija, jeseni tudi bolje in prej dozori, pa ne gnije tako lahko, ker je bolj na zraku.

Če zaženejo mladike na šparonih v vršičkih še enkrat pozneje, potem jih zaščipnemo enako kot za listnike, to je za drugl listom. Mladike na palcu ali ščapu, to je one, ki jih rabimo, da narežemo zopet palec in šparon v prihodnjem letu, ne smemo v tem času še skrajševati. Še-le v drugi polovici avgusta jih vršičkamo, to je skrajšamo za eno dobro tretjino.

Vse zelene dele trte lahko posušimo in jih rabimo po zimi za krmo goveji živini. Galica pri tem nič ne škoduje.

B. Skalicky.

Italijansko bojišče.

Na s o ški fronti Italijani s svojo šesto ofenzivo niso dosegli nikakih uspehov. Boji se vršijo ne samo za doberdobske, ampak tudi za goriške, bovške in toliminske postojanke. Na koroški fronti se vršijo boji pri Naborjetu in Malem ter Velikem Patu. Hujši pa so boji na fronti med Brento in Adičo. Naši stojijo na sledeči črti: Brenta, Monte Zebio (5 km severno od Asiaga), dolina Astico, severni del doline Pozina, gora Pasubio ob tirolski meji, Adiča. Pred Asiagom se je zopet proslavilo slovensko junaštvo. Naši svoje postojanke dobro držijo.

Nemec hvali Slovence in Hrvate.

Avstrijsko generalštabno poročilo z dne 10. julija omenja, da so se v bojih za postojanko Cima dieci (severno od Asiaga) najbolj izkazali oddečki polka štev. 17 (Ljubljana) in štev. 70 (Petrovardin). Vsi državni in silni italijanski napadi so bili odbiti. Lati so imeli strašne izgube. Čez 800 mrtvih Italijanov je ležalo pred našimi prednjimi jarki. O teh bojih piše Nemeč Lennhoff graški „Tagespost“ iz vojnega časnikarskega stana dne 10. julija med drugim: „Skoro tri tedne so se Lahi zaganjali proti naši fronti ob gorah Cima dieci, Monte Zebio in pa Monte Interrotto, ne da bi se sovražniku, ki je napadal z močnimi silami, posrečilo, zavzeti višinske črte. Omeniti se mora, da te gore spadajo deloma k notranjemu zatvornemu pasu trdnjave Asiago. Torej še niti tega pasu ne more sovražnik dobiti nazaj, če ravno se trudi z vso silo. Njegovo prodiranje je tukaj že nehalo. Naše čete pa so svoj čas te višine, če ravno so bile iste po dolgi pripravi dobro utrjene, zavzele v prvem naskoku. Pri brambi teh postojank so se dne 9. julija posebno izkazali Slovenci in Hrvati pešpolkov štev. 17 iz Ljubljane in štev. 70 iz Petrovardina.“

Križarka „Novara“ potopila štiri angleške parnike

Dne 9. julija je trčila ob jutranjem svitu naša križarka „Novara“ v Otrantski morski ožini v južni Adriji na štiri oborožene angleške stražne parnike, katere je s topovskim ognjem takoj potopila. Od posadke potopljenih angleških parnikov je mogla naša križarka rešiti samo devet angleških pomorščakov.

Na meji treh dežel.

Vekoslav Fabjančič iz Anž pri Rajhenburgu nam piše dne 4. julija:

Nahajamo se v kotu treh dežel, na visokem skalovju, odkoder bijemo nezvestega prijatelja s svojimi težkimi gorskimi topovi, pred katerimi ima ne malo strahu. Prav dobro ga tu gori zbijamo, saj pred sovražnikom nimamo slovenski topničarji niti najmanjšega strahu. Včasih začne Lah rogoviliti in nas napadati; ko mu pa mi iz svojih topov pošljemo malo trdega „ovsa“, je pa zopet po koncu. Srce mu je že zdavno v hlače padlo in njegov pogum smo mu že izgnali; on že sedaj dobro pozna te naše avstrijske vojake, zlasti pa še nas Slovence, ki še posebno zvesto in hrabro branimo svojo avstrijsko in lepo slovensko domovino. Italijanu jako diši ta slovenska zemlja, ali kaj, ko ne bo nikdar nje gospodar. Upamo, da bomo kmalu s sovražniki obračunali in se še zdravi vrnili na svoje domove, potem bo pa med nami zavladalo veselo novo življenje. V to nam pomози Bog in Marija! Sprejmite nebroj iskrenih pozdravov z visokih, sneženih gora od Štajerskih Slovencev gorske havbične baterije: Vekosl. Fabjančič iz Anž pri Rajhenburgu, Alojzij Hudales iz Rečice v Gornji Savinjski dolini in Maks Cizej iz Grajske vasi.

Na koroški fronti.

Simon Lubej iz Gornjih Jablan pri Cirkoveah nam piše dne 8. julija:

Slovenci se na vseh bojiščih pokažemo. Naši slovenski fantje in možje so se borili na Doberdobi, pri Gorici, pred Asiagom in Arsierom, na Ruskem, v Srbiji, Črnigori, Albaniji in tukaj na koroški fronti. Čudim se, da se o bojih na našem delu bojišča ta-

ko malo poroča, ko pa se vendar boji neprestano nadaljujejo. Dasiravno Lah napada že več kot leto in dan, vendar še stojimo Avstrijci tam, kjer smo stali leta 1915 ob Binkoštih. Mi pa gremo Laha tudi večkrat obiskat na njegove postojanke. Na delu bojišča, kjer stojim jaz, stoji za nas zelo ugodno. Lah sicer iz gole jeze, da ne more naprej, večkrat obstreljuje s topovi naše vasi in tudi posamezne hiše in cerkve. Uničil nam je slovečo božjo pot Sv. Višarje. Cel slovenski narod se bo radi tega nad laškimi izdajalcem pošteno maščeval. Nedavno pa je laška artilerija zopet obstreljevala slovensko vas Zabnice. Naša artilerija mu dobro vrača. Mi sicer ne streljamo tako pogosto, a merimo in zadevamo tem boljše. Pred nekaj dnevi smo blizu Naborjeta sestrelili dva laška zrakovlova, eden pa se je poškodovan spustil na laški strani na tla.

„Slovenski Gospodar“ nas redno obišče. Oh, to je veselje v našem taboru, ko pride naš list. Zdi se mi, da se tedaj, ko ga čitam, pogovarjam s svojimi domačini. Eno pa obljubljam in prisezam: Lah ne bo nikdar čez Koroško vdrl v našo lepo Slovensko Štajersko! — Simon Lubej, Ivan Sever, Ivan Kramberger iz pijske okolice, Franc Kovačič iz Ljutomer, Rafael Arlič iz Velenja in Friderik Švab iz Prevalj na Koroškem.

Kako sem si na Laškem krompir kupal.

Ignac Tiršek, doma iz Savinjske doline, piše z italijanskega bojišča:

Nekoliko Vam hočem opisati, kako sem jaz na Binkoštno nedeljo kupal krompir na italijanskem bojišču. Sel sem zjutraj v neko vas, da si poiščem kaj za moj želodec. In res sem prišel v vas v neko šolo, odkoder je vse zbežalo. Iskal sem po sobah, a ne najdem drugega, kakor nekaj krompirja v kleti. Nesel sem ga na kraj, kjer sem prebival. Zakuril sem si in začnem kuhati. A polentar me je zapazil in mi je poslal še zabele (granat) in mi ves ogenj razdril. Jaz sem pa imel surov krompir — Pristrène pozdrave: Ignac Tiršek.

Rusko bojišče.

V Bukovini se naši borijo z uspehom in so vrgli Ruse s Karpatov, odkoder so hoteli vdreti na Sedmograško, nazaj v bukovinsko ravnino. Pri Kolomeji v Galiciji so Rusi prodrli že na pobočje Karpatov, prej pa so zasedli mesto Delatyn in vas Mikuličin. Rusko prodiranje proti zahodu pa je ustavljeno. Naše središče se je od Strype umaknilo ob potok Koropiec. V Voliniji so Rusi prešli zopet k ofenzivi. Naši so se od Styra umaknili za reko Stohod.

V Bukovini.

Iz Bukovine prihajajo ugodna vesti. Po ljutih bojih pri Kirlibabi, ki so se vršili v času od 4. do 8. julija, se je našim četam posrečilo vreči dne 8. julija sovražnika nazaj v dolino Moldave. Naši voji so pri vasi Brjaza, ki leži 14 km vzhodno od Kirlibabe, prekoračili Moldavo. Tako je preprečen ruski načrt, prekoračiti bukovinske Karpatе in vdreti na Sedmograško. Rusom so v tem odseku prihiteli na pomoč Japonci s svojimi topovi. Štiri dni je veliko število sovražnih topov neprestano obstreljevalo avstrijske postojanke pri Kirlibabi. A naši so tako dobro odgovarjali, da so Ruse prisilili k umikanju in jim prizadajali še strahovite izgube.

Ruske izgube pri Kirlibabi.

List „Az Est“ poroča iz Bukarešte: V hudih bojih pri Kirlibabi so imeli Rusi strahovite izgube: več kot 10.000 mož je mrtvih, ranjenih ali pa vjetih. Na bojišču leži na tisoče nepokopanih mrtličev, zrak je daleč na okoli okužen. V Bukovini se nahaja sedaj kakih 50.000 ruskih ranjencev, ki so vsled pomanjkanja bolnišnične nastanjeni v kmečkih hišah. — Prebivalstvo je prepričano, da se Rusi ne bodo mogli dolgo držati in da bodo Bukovino skoro zopet opustili.

Boji pri Kolomeji.

Na gališkem bojišču med Dnjestrom in Karpati se vršijo srđiti boji v prostoru zahodno in južno-zahodno od Kolomeje. Dne 8. julija so Rusi zasedli mesto Delatyn (35 km zahodno od Kolomeje) in vas Mikuličin (40 km jugozahodno od Kolomeje). Tukaj so Rusi pretrgali našo železniško zvezo iz Galicije čez Jablonica-prelaz. Južno od Mikuličina se vrše boji na pobočju galiških Karpatov. Na goratem karpatskem ozemlju pač Rusi ne bodo imeli take sreče, kot na gališki ravnini. Čaka jih enaka usoda, kakor v bukovinskih Karpatih.

Ob Strypi.

Ob Spodnji Strypi smo naše postojanke premestili daleč proti zahodu ob potok Koropiec. Pri Buacu stojimo kakih 20 km zahodno od mesta. Hud pritisk je zopet severno od Tarnopola. Naši so baje izpraznili mesto Brody, kar pa še uradno ni potrjeno.

Naši izpraznili mesto Brody.

Iz Krakova poročajo, da je naše armadno poveljstvo dalo mesto Brody izprazniti. Prebivalstvo je mesto že zapustilo. Ruski letalci so mesto opetovano obmetavali z bombami. Brody leži tik ob ruski fronti pri Radzivilovu in je od ruske meje oddaljeno samo 6, od Radzivilova 10 in od Lvova 80 km.

V Voliniji.

Ker je postalo naše prodiranje v Voliniji Rusom zelo nevarno, je rusko armadno vodstvo vrglo v prostor ob Styru ogromne rezerve. Rusi so tudi v tem prostoru znova pričeli z ofenzivo, kar jim je bilo tem lažje, ker razpolaga rusko armadno vodstvo s 3—4kratno premočjo. Naši se le polagoma umikajo in so zasedli postojanke ob reki Stohod, ki izvira zahodno od Lucka, in teče vsprečno s Styrom proti severu. Ozemlje med Styrom in Stohodom je močvirnato in za obrambo malo sposobno. Rusko uradno poročilo z dne 9. julija pravi, da so naši izpraznili mesto Pinsk (severno od Lucka) in da so ga Rusi zasedli, kar pa se od uradne nemške strani zanika.

Silovitost avstrijske obrambe.

V Voliniji se naše čete ruskim napadom krepko ustavljajo. Angleški poročevalec Stanley Washburn piše v listu „Times“: „Ne smemo verjeti, da se Avstrijci le slabo upirajo ruskim napadom. Pisec tega spisa je sam videl strelski jarek, kjer so Rusi v razdalji nekaterih vrst (rusko merilo za naš kilometer) samo v prvi črti pokopali 4000 Avstrijcev. Vse to priča, da se sovražnik trdovratno upira ruskim napadom.“

Moč ruske armade.

Italijanski listi poročajo, da šteje ruska armada od Pinska do Karpatov 137 infanterijskih in 36 kavalerijskih divizij. Infanterija šteje po tem laškem računu 2.740.000 mož, kavalerija pa 162.000 mož. Artilerija, trenske in druge čete se niti niso vštete. Zadnji čas se je ta ruska bojna sila ojačila z rezervami, ki štejejo 11175.000 mož. In proti taki premoči se morajo boriti naše čete!

Na drugih frontah.

Na francoskem bojišču se še vedno nadaljuje angleško-francoska ofenziva, ki je pa že začela nekoliko pojemati, zlasti ker so začeli Nemci s protinapadi, v katerih so angleško-francoskim četam iztrgali nekaj postojank južno od reke Somme. Na celi bojni črti od morske obali notri do švicarske meje artilerijski ogenj, ki je na nekaterih mestih, zlasti ob reki Mozi, zelo živahen. Položaj pred Verdunom je nespremenjen.

Na macedonskem bojišču se vršijo samo manjše praske južno od Dojranskega jezera. Naši so sovražne napade odbili. Nekatera poročila pravijo, da se Angleži in Francozi pripravljajo na ofenzivo.

Na albanškem bojišču so naši ob reki Bojuzi napadli in razpršili italijanske poizvedovalne oddelke.

Sturškega bojišča prihajajo ugodna poročila. Na zahodni kavkaški fronti so Turki Ruse potisnili daleč nazaj in se bližajo Trapecuntu. V Perziji so pa Turki zasedli zahodno perzijsko mesto Kermanšah.

Rumunija pred odločitvijo.

„Universul“ poroča, da se nahaja Rumunija pred odločilnimi sklepi.

Trgovski podmorski čoln.

Iz Nemčije v Ameriko.

Angleži stojijo zopet pred novim čudežem, ki so jim ga naredili Nemci. Prvi nemški trgovski podmorski čoln se je zadnje nedelje, dne 9. t. m., nenkrat pokazal v nevjorskem pristanišču. Pripeljal je seboj barvila, odpeljati pa namerava nikelj in gumí. Cela angleška mornarica straži, da bi nobena ladja ne mogla iz Nemčije in nobena v Nemčijo. Sedaj so pa Nemci Angležem ušli pod vođo v Ameriko. Trgovski podmorski čoln se imenuje „Deutschland“ in poveljuje mu trgovski kapitan s 30 možmi. Nemčija se kajpada veseli tega svojega uspeha na morju.

Homatije na Grškem.

Četverozvezca je že tudi z novim ministrskim predsednikom Zaimisom nezadovoljna, ker ne dela dovolj odločno za zmago Venizelosovih pristašev. — Četverozvezca se boji, da bo liberalna (Venizelosova) stranka propadla. Posebno nevarni so rezervisti, ki so se vrnili domov in nočejo o liberalni stranki nič

večeti. Povsod, tudi v najmanjših krajih, ustanavljajo društva proti Venizelosovi stranki. Častniki pa grozijo, da bodo odstopili, če pride na vlado izdajalec Venizelos.

Načelnik generalnega štaba Dusmanis je ponesrečil. Sumijo pa, da je bil od Venizelistov napaden.

Grozen vihar v Dunajskem Novem Mestu.

Pretekli ponedeljek proti 6. uri zvečer so imeli v Dunajskem Novem Mestu in okolici tako grozno neurje, kakršnega ne pomnijo najstarejši ljudje. Nekoliko pred 6. uro so se začeli zbirati nad mestom in okolico gosti in črni oblaki in kmalu se je tako stemnilo, da je bilo temno, kakor v najtemnejši noči. Le kadar je zabliskalo, se je videlo po mestu. Zrak je bil tako soparen, da skoraj ni bilo mogoče dihati. Na zemljo so začele padati debele kapljice, vmes pa kot orehi debela toča. Ko je parkrat zaporedoma grozno zagrmelo, je izbruhnil grozen vihar in vrtnice, takozvana vetrna troba, ki je trajala nekaj manj kakor pol ure. Po ulicah je nastal krik, šum in ropot. Vse je bežalo na varno. Raz streh je začela padati opeka, dimnike je metalo na ulice, strehe razkrivalo, brzojavne in telefonske droge je metalo kakor slamnate bilke po ulicah. Vihar je bil tako silen, da ni v celem mestu ostala ne ena hiša, ki bi ne bila poškodovana. Najhujše je bilo prizadeto Jožefovo predmestje, kjer je vihar odnesel vse strehe in vsa poslopja napol porušil. Na nobeni hiši ni najti ne ene cele šipe. Iz dvorišč in hiš je metal vihar razno pohištvo in razne predmete na ulico, vmes je pa bila zapletena brzojavna žica. Nekega kmeta, ki je vozil z lesom natovorjeni voz, v katerega sta bila vprežena dva konja, je vihar vrgel z vozom in konjema v red s tako silo ob steno hiše, da je bil kmet pri priči mrtev in tudi oba konja je tako poškodovalo, da so ju morali pozneje vstreliti. Otroka-šolarja, 12letnega fanta, je tresčil vihar ob steno in tako stisnil, da je bil popolnoma zmečkan, da ga ni bilo spoznati. Ženske in otroci so vpili, vmes se je slišal klic moških, ki so spravljali svojce na varnejše prostore. Vihar se je igral s težkimi vozovi mestne železnice, kakor če bi bili iz papirja. Kogar je zasačilo na ulici, je bil izgubljen. Ljudje so z največjo naglico zapuščali sobe, ko jim je vihar odnesel strehe in so zbežali v kleti, kjer so bili najbolj varni. Par volov, ki so zapuščali raztrgani hlev in zbežali na dvorišče hiše, je vrglo ob steno in jih ubilo. Ko je vihar ponehal, se je utrgal nad mestom oblak in začelo je li-ti kakor iz škafa. Ker je ležalo po ulicah vse križem, ni vođa mogla odtekati in je na več mestih vdrla na dvorišča in v kleti.

Ko je polegel vihar in naliv, se je nudil po mestu grozen prizor. Tudi ubiti konji, tam mrtvo govedo, mrtvi otroci, ubite ženske in moški, vse križem, da ni bilo mogoče hoditi po ulicah. Vse je vilo roke, kričalo, iskalo svojce, se zbiralo okrog ubitih oseb: zares, srce pretresujoč prizor! Z rešilnimi vozovi so začeli spravljati ranjence iz hiš v bolnišnice, mrtvece pa v mrtvašnico. Grozen vihar je zahteval veliko število človeških žrtev. Kolikor je dozdej dognana, je bilo ubitih 31 oseb, čez 100 oseb je pa bilo ranjenih, med temi veliko tako močno, da se borijo s smrtjo. V nesrečnem mestu izgleda sedaj tako, kakor če bi je bil potres ali požar razdjel.

Žrtve za domovino.

Andrej Čelan, posestnik v Cirkovcah pri Pragarskem, je dobil od dunajskega Rdečega križa obvestilo, da je njegov edini sin Simon Čelan, star 28 let, dne 24. oktobra 1915 v vojni bolnišnici umrl vsled strela v pljuča. Rajni je bil vrl in priden mladenič. — Slovenski vojaki nam pišejo: Naznanjamo, da je naš preblagi prijatelj Vinko Horvat, doma iz Vurberga pri Ptuj, dne 9. junija padel junaške smrti na južnotirolskem bojišču. Iskreno sozala je izrekamo njegovim domačim ostali tovariši: Ivan Pečnik, Zakot pri Brežicah; Karl Čokl, Sladka gora pri Smarju; Andrej Gašperin, Mihalovce pri Brežicah; Martin Horvat, Moškanjci niže Ptuja. — Z bojišča se nam piše: Jožef Križan in Dominik Merkan od 47. pešpolka sta darovala svoje življenje za ljubo domovino na italijanskem bojišču. Jožef Križan iz Čermlešaka pri Sv. Rupertu v Slov. gor. je padel zadet v prsa od sovražne kroglice dne 8. junija. Zapuščena žena in male otročiče. Dominik Merkan od Sv. Jakobava v Slov. gor. je padel zadet v glavo od polentarske kroglice dne 30. maja. Bil je tudi naročnik „Slovenskega Gospodarja.“ Sladko spavajta, zvesta in hrabra branitelja naše ljube domovine, v tuji laški zemlji! — Anton Pečovnik, doma od Sv. Martina na Pohorju, je bil ranjen od šrapnela dne 12. aprila 1915 v hudem boju z Rusi v Karpatih. Bil je star 30 let. Dne 22. aprila je izdahnul svojo dušo v bolnišnici v Debrečinu na Ogrskem. Bil je spreviden s sv. zakramenti. Dne 24. aprila je bil pokopan. — Daroval je svoje življenje za domovino na ruskem bojišču dne 21. junija vrl mladenič Jan.

Šega od Sv. Venčesla pri Slov. Bistrici. — Dne 6. junija je padel junaške smrti, zadet od laške kroglice v glavo, vrl mladenič Franc Hriberšek, doma iz Šmihela nad Mozirjem. Bil je v cvetu mladosti, star še le 20 let. Njegov starejši brat Janez se že pogreša od začetka vojske, drugi brat Jožef je padel v Srbiji in mlajši brat Andrej je že tudi pri vojaki. — Med mnoge žrtve, ki jih je zahtevala naša domovina iz naše župnije, prištevamo tudi blagega pridnega mladeniča Maksa Cilenšek, po dom. Smodejevega iz Orlevasi pri Braslovčah. Globoko je nas pretresla vest o njegovi smrti. Boril se je že nad šest mesecev na severnem in štiri mesece na južnem bojišču. Pri zvestem izpolnjevanju svojih dolžnosti za lepo našo domovino si je nakopal neizprosno bolezen, katere mu je, še le 26 let staremu, pretregala nit upapolnega življenja. Umrl je dne 27. junija v vojaški bolnišnici na Dunaju. Bil je fant, kakoršnih je malo. Rad je hodil v cerkev in tudi na bojnem polju je vedno molil. Pridno je pomagal pri delu svojim starišem in tudi drugim, kjer je le bilo mogoče. Pisal je domu, da mu je že boljše in kako rad bi že prišel na dom. A sreča mu ni bila mila. — Anton Selinšek pri pionirskem oddelku 87. pešpolka, doma iz Lancove vasi, župnija Sv. Vid pri Ptuj, iz vrle katoliško-narodne hiše, je bil ranjen v glavo dne 22. oktobra 1915 in je umrl v poljski bolnišnici. Bil je več let cerkveni pevec in dober tenorist. — Č. g. vojni kurat Alojz Rozman poroča, da je mladenič Alojz Kroprej, poddesetnik 26. domobranskega pešpolka, doma od Sv. Kunigunde na Pohorju, na tirolskem bojišču dne 22. maja ponoči žrtvoval svoje življenje za domovino. Bil je zadet v prsa. Star je bil 21 let. Nahajal se je tri leta v mariborskem učiteljsku. Bil je zavežen Slovenec. Bojeval se je v Karpatih, na Doberdolu, kjer je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda. — Naj slovenski junaki počivajo v miru!

Tedenske novice.

Skupno sv. obhajilo otrok. Papež Benedikt XV. je po svojem državnem tajniku kardinalu Gaspariju dne 26. junija t. l. izdal naslednji ukaz: »Vsi in posamezni škofje v Evropi naj z vso prizadevo skrbijo, da v cerkvah in molilnicah posameznih škofij dne 30. julija, ki je nedelja, otroci obojnega spola vsi po namenu sv. Očeta na kolikor mogoče slovesen način pristopijo k sv. obhajilu.« Želja in povelje sv. Očeta je torej, naj 30. julija kot drugi obletni dan, kar je izbruhnila svetovna vojska, vsi otroci obojnega spola na slovesen način pristopijo k sv. obhajilu ter ga darujejo na namen sv. Očeta. — Na dan sv. Alojzija je sprejel sv. Oče večje število prvoobhajancev. Otrokom je pripovedoval, da je on ravno pred 50 leti na ta dan prejel prvo sv. obhajilo. Ni še bil tako srečen, da bi v tako nezni mladosti, kakor današnja mladež, mogel sprejeti prvo sveto obhajilo. Čakati je moral do 12. leta. Sv. Oče je priporočal, naj bi se otroci tudi natančneje poučili o podrobnih obredih daritve sv. maše.

† Franc Pinterič. V ponedeljek, dne 10. julija, je umrl v Radgoni ml. g. Franc Pinterič, častni kanonik sekovski, okrožni dekan in mestni župnik v Radgoni. Dosegel je visoko starost 78 let. Rojen je bil leta 1838 v Središču. Pogreb se je vršil včeraj v sredo, dne 12. julija. Pokojnik je ostal zvest svojemu slovenskemu ljudstvu. R. I. P.!

Duhovniške vesti iz somboteljske škofije (ogrski Sloveni). Prestavljeni so č. gg.: Jožef Hauko, kaplan v Črensovcih, na Grad, Franc Falik, kaplan v Tünišču, k Sv. Benediktu za administratorja, na njegovo mesto pride Koloman Kiss, dosedaj administrator pri Sv. Benediktu; v Črensovcu pa pride za kaplana novomašnik Vincenc Kos.

Slovenski Lurd v Rajhenburgu. Iz Rajhenburga se nam piše: Lepa je bila letos ob 2. juliju slovesnost v naši novi Lurški cerkvi. V petek in v soboto so se domači farani kljub obilnemu delu na polju in v vinogradih še kaj pridno udeleževali tridnevne pobožnosti. Proti večeru v soboto pa je že kar mrgolelo pobožnih romarjev od blizu in daleč po našem Marijinem hribčku. Ko so pa v ranih jutranjih urah v nedeljo, dne 2. julija, došle razne procesije — največja je bila videmska pod vodstvom g. dekana Verka, in g. župnika v p. V. Čepina — tedaj se je do zadnjega kotička napolnila prostorna cerkev. Začela se je jutranja služba božja s slovesno sv. mašo, katero je daroval g. dekan Mešiček iz Brežic. V zbranih besedah je nato nagovoril pobožne množice g. misijonar Fr. Kitak, ozirajoč se na skrivnost praznika obiskovanja M. D. in pri tem kaj spretno in dnevu primerno vpletal „Slovenski Lurd“ v svoj govor. Svoj višek je seveda dosegla slovesnost v službi božji ob desetih dopoldne. Procesija z Najsvetejšim se je ob ogromni udeležbi vila kar okoli Marijinega doma, saj je vse najraje le blizu Marije. Po pridigi g. misijonarja A. Zorko pa je prem. g. opat oo. trapistov, o. Epalle, ki je vodil tudi procesijo, daroval pontifikalno ali škofovsko sv. mašo. Asistenco pri tej sv. maši

so oskrbeli gg. kleriki salezijancev iz Raifne pri Sevnici pod spretnim vodstvom g. ravnatelja dr. Symiorja samega. Spodbudno in povzdigovalno je vplival pobožnomiren in točen nastop deveterice teh mladih sinov Don Bosca pred altarjem. Po sv. maši je g. dekan J. Mešiček takoj zapel litanije M. B. in vse nebrojne množice pobožnega naroda so navdušeno odpevale z raznimi izbranimi Marijinimi pesmimi. Zaključil je celo pobožnost prem. g. opat z zahvalnico „Te Deum laudamus.“ Ker je bilo letos tudi dovolj gg. spovednikov, je bilo tudi v tem oziru romarjem popolnoma ustrezno. Vedno bolj se opaža, kako pridobiva Slovenski Lurd na privlačni sili. Marijino svetišče v svoji krasoti se priljubi vsakomur in naše slovesnosti res dvigajo srce in duha, vzbujajo in vtrjujejo ljubezen do tega novega kraja češčenja Lurške Device. Bodi torej iskrena hvala vsakomur, ki po svojih močeh skrbi za povzdigo nove Marijine božje poti v Rajhenburgu. Vse v čast božjo in v slavo Marijino!

Dar generalnega polkovnika dr. Boročiča pl. Bojna zagrebškemu nadškofu. Poveljnik jugozahodne armade dr. Boročič pl. Bojna je poslal po stotniku Dragotinu Cvitkoviču italijansko 28 cm granato in lastnoročno pismo, kot znak njegovega spoštovanja do nadškofa in v spomin na ta veliki čas. Ta krogla je največjega kalibra, ki jo je doslej izstrelil Lah proti našim postojankam; visoka je 80 cm in tehta 425 kg. Granata je padla dne 28. decembra 1915 na Sv. Goro, a ni eksplodirala. S kolodvora v nadškofijsko palačo jo je preneslo pet vojakov. Ta krogla-velikanka ima vgravirano v sredi letnico: „1915–1916. Prijatelju, od poveljnika soške fronte Boročiča“, in dalje spodaj je vgravirano „Sv. Gora, 28. decembra 1915.“ Stotnik Cvitkovič je bil dva dni gost zagrebškega nadškofa ter je že odpotoval v armadni glavni stan.

Zadnja želja rodoljuba. Te dni je umrl na Dunaju češki rodoljub dr. Josip Karasek. Na pogreb je prišla iz Jičina na Češkem tudi pokojnikova 78letna mati in je obenem izpolnila zadnjo željo naš vso ljubljenega sina: prinesla je seboj v rutici pest češke domače zemlje, na kateri je želel snivati svoj večni sen. To pest zemlje so dali pokojniku pod glavo — zemlje, ki jo je tako vroče ljubil, za katero je živel in delal zanjo in ki je ni nikdar pozabil. Ena se tebi je želja izpolnila! Ta Prešernova velja za pokojnega češkega domoljuba, seveda z malo premembo. Truplo mu ne leži v zemlji domači, pač pa mu glava počiva na pesti češke zemlje. Velika je ljubezen v čeških sredi do domače grude . . .!

Slovensche Kriegs- und Soldatenlieder. Narodne in umetne pesmi na nemško prestavil dr. Rudolf pl. Andrejka, dvorni tajnik v notranjem ministertvu. Izdala Katoliška tiskarna.

Domobranski poročnik Julij Friedl † Na južnozahodnem bojišču je padel, zadet od drobca granate v glavo, v starosti 22 let, c. kr. domobranski poročnik v rezervi Julij Friedl, učitelj v Slivnici pri Mariboru, sin pri Sv. Barbari v Haložah umrlega učitelja Franca Friedla. Odlikovan je bil za hrabrost pred sovražnikom s srebrno svetinjo II. razreda in z bronasto. Poln domovinske navdušenosti je odšel vrl in pogumni mladenič na bojno polje, kjer se je v raznih bitkah hrabro boril za preljubljenega našega cesarja in milo domovino, ki jo je ljubil iz dna duše. Naposled pa ga je zadela kruta usoda. Dne 7. junija t. l. je še pisal svojemu varuhu v Mariboru vojnopoštno dopisnico z naslednjo vsebino: „Tako je pač v vojski. So dnevi, da se Bog usmili, preživiš te mučne, strašne ure, si spet rešen za nekaj dni in si lahko odpočiješ. Tako na primer sedaj. Imamo za seboj naporne dneve, No, srečno sem jih prestal in — danes? Sedim v gozdu v svojem šotoru, precej hladno še, čitam pošto, časnike in zadovoljno grizem ogrsko salamo in sir in pušim. A kaj prineso prihodnji dnevi, ure?! Iskrene pozdrave, udani Julij.“ Kakor da bi bil slutil, da so že šteti dnevi mladega, njegovega življenja. Slava Tebi, mladi junak! Spavaj mirno, predragi Julij, v častnem svojem grobu, in lahka naj Ti bo tuja zemlja! Vsem, ki smo Te poznali, ostaneš v vednem spominu. Bila je pač božja volja tako in njej se moramo podvreči. To naj bo tolažba v veliki bolesti Tvoji blagi, skrbni materi, sestri in bratoma ter vsem Tvojim sorodnikom, prijateljem in znancem. Nad zvezdami se zopet snidemo! —k.

Sanitejci nam pišejo. Sanitetni četovodja Len. Mesarič nam piše z laškega bojišča: Veliko in prav nevarno je delo, ki ga izvršujemo sanitejci. V dežju smrtonosnih krogel pomagamo ubogim ranjencem. S prednje bojne črte nosimo ranjence v zavetje in tudi marsikateri sanitejci pade pod sovražno kroglo. Naš dober in priljubljen stotnik g. Edvard Vavpotič nas je vse priporočal za odlikovanje. Pozdrave pošiljajo: Lenart Mesarič, narednik Janko Mlakar iz Makol, Dominik Malis, Jožef Moškon, Emil Kancijanc, Alojzij Grabner, Martin Kozar, Matija Kores in Franc Samec.

Stari slovenski črnovojniki pred Asiagom. — Dne 24. junija se nam piše z italijanskega bojišča: Srčne pozdrave pošiljamo vsem cenjenim čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ mi stari črnovojniki, ki

tukaj pri tremskem oddelku služimo. Sedaj se nahajamo na Italijanskem, blizu mesta Asiago. Mi stari vse naše moči darujemo za našo domovino. Tudi mi-mo nas, ki vozimo k fronti, žvižgajo granate, ali mi se jih nič ne vstrašimo; saj gre za našo ljubo domovino. Rudolf Ivan, patroljni vodja iz Orehove vasi; Prjeda Martin iz Frama, Ferenc Jožef iz Veržeja, Romih Jakob iz Pokleka, Fakin Franc iz Zdol, Brumen Franc iz Čermlenšaka pri Sv. Rupertu v Slov. goricah.

Slovenski gorski topničarji pošiljajo iz južnega bojišča vesele pozdrave! Alojz Fabjančič iz Rajhenburga; Franc Slanc od Sv. Duha v Ločah; Jož. Velnar iz Krčevine pri Ormožu; Alojz Hudales iz Rečice v Savinjski dolini; Maks Cizej iz Gomilkega; Avgust Žibrat iz Huma pri Ormožu; Fran Peršak od Sv. Andraža v Slov. gor.; Franc in Gabriel Tavčar iz Zagrajca pri Komnu. Srčne pozdrave domačinom!

Prostovoljni strelci pozdravljajo. Pristrčne pozdrave pošiljamo vsem čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ iz južnega bojišča prostovoljni strelci od 4. polka, 3. stotnije: desetnik Božič Anton iz Rajhenburga; poddesetnik Belca Jožef od St. Lovrenca na Dravskem polju; Hraš Konrad iz Cirkovec; Pepljak Franc in Hribnik Viktor.

Kdo kaj ve o Janezu Rozman od črnovojniškega bataljona št. 42, 3. stotnja, 3. voj, vojna pošta št. 6. Naznanila Mihaela Rozman; Podlehnik pri Ptuj.

Mrtvi se oglašajo. Iz ruskega vjetništva se je oglasil Martin Ritonja, doma od Sv. Tomaža pri Ormožu. Od meseca marca 1915 ni bilo nobenega glasu od njega. Dne 30. junija t. l. pa so stariši dobili od njega dopisnico, v kateri pravi, da je vjet na Ruskem v Tombolku (Tirmen, Rusija), da je še malo zdrav itd. Veselje domačih je veliko. — Peter Malečko, posestnik iz Cvetkovec pri Veliki Nedelji, se je pogrešal od dne 28. avgusta 1914 ter so ga že vsi imeli za mrtvega. A sedaj se je oglasil dne 22. junija iz Litomerice na Češkem. Naznanil je, da je prišel iz ruskega vjetništva kot invalid.

Rešitev prošelj za vzdrževalnino vpoklicancev v vojno službovanje in njih družin. Okrajna komisija za preživljanje za okolico mesta Olomuca je zeni nekega vpoklicanca, ki ima 6 otrok, določila dnevne podpore samo K 1.60, dočim bi imela dobiti na dan K 5.20. Okrajna komisija je namreč smatrala to podporo za zadostno, češ, da žena s svojimi otroci živi pri svoji materi, ki ima premoženje, vrhutega ima družina sama nekaj tisoč kron premoženja, zato je družina z vpoklicanjem moža le deloma prizadeta. Upravno sodišče je vsled pritožbe te žene izreklo, da je postopanje okrajne komisije nezakonito, in da se ji ima izplačevati K 5.20 dnevno. Upravno sodišče pravi: Višina podpore je po zakonu določena in se ne sme znižati; če mati podpira ženo, ne hodi v poštev, kajti to je le darilo; glede premoženja komisija le nekaj domneva, česar ni dognala. Mož je bil poklican 20. avgusta k vojakom, a še le 1. novembra se je jela prenzika podpora izplačevati, češ, da je žena in njena 17letna hči imela takrat zaslužek pri žetvi; to je po mnenju upravnega sodišča vseeno, ker zakon o tem ničesar ne govori. Če je družina do vpoklica moža živela bistveno od njega, ji gre na vsak način podpora, četudi more z delom kaj zaslužiti. Ta važna razsodba upravnega sodišča ima številko 3577.

Oprostitev poljedelcev do 30. septembra. Vojno ministrstvo je vsled posredovanja poljedelskega ministra odredilo, naj se oprostite poljedelci, od katerih oprostitev je odvisen obrat njihovih posestev, dalje namestniki posestnikov, če je očitno, da posestniki ne morejo sami upravljati posestev, dalje vodilni uradniki veleposestev, ki so bili od vojaških osrednjih oblasti oproščeni vsaj do 30. jun. t. l. se oprostite še do 30. septembra. Pri komu naj se ta odredba uporabi, to določa okrajna politična oblast. Prošnje se vlagajo na vojno poveljstvo v Gradcu. Za druge, ki niso tu naštetih, n. pr. za kolarje in kovače, ta odredba ne velja; za te se mora za njih oprostitev prositi kot dosedaj potom okrajnih političnih oblasti.

Gospodarske novice.

Zasega jaje v mariborskem okraju. Cesarsko namestništvo je dne 4. julija sporazumno s c. in kr. vojaško intendanco določilo, da se vse zaloge svežih in konserviranih jaje iz političnega okraja Maribor zahtevajo (zasežejo) za potrebe vojaštva, vojaških zdravstvenih zavodov in mesta Maribor. Od zahtev se edino izvzete one zaloge jaje, ki so potrebne v preskrbo domačega prebivalstva. Jajca se smejo odslej prodajati edino nakupovalcem, ki jih bo naznanilo okrajno glavarstvo. Za pošiljanje jaje po železnici je potrebna prevozna poverilnica, ki jo izda okrajno glavarstvo. Kdaj stopi zasega jaje v veljavo, v uradnih razglasih ni navedeno.

S silo nič ne opraviš. Zelo občutno so nekateri posestniki prizadeti radi sedanjega živine. Ni čuda, če marsikateri vzroji, ako mora n. pr. oddati vole, ki bi jih tako nujno rabil pri gospodarstvu. A kakor naglica nikjer ni dobra, tako še posebej tukaj ni na mestu. Drži se raje pravila: Dobra beseda dobro mesto najde. Ako ti živinoprometni zavod hoče odvzeti recimo edine vprežne vole, pojasni nakupovalcu, da na posestvu brez vprežnih volov ne moreš shajati, posebno če je hribovit svet; to bo prej pomagalo, kakor pa če bi skušal s silo preprečiti oddajo svojih volov. Če nakupovalec ne odjenja, prosi župana, da posreduje. In če tudi to ne bi nič pomagalo, pritoži se takoj na okrajno glavarstvo ali pa naravnost brzojavno na deželno komisijo za nakupovanje živine v Gradec.

Najvišje cene za žive svinje in špeh. Trgovinsko ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se določajo najvišje cene za žive svinje in špeh ter določbe glede prodaje in klanja svinj. Prepovedano je za prodajo na drobno klati debele svinje, ki tehtajo manj kakor 60 kg komad in mesne svinje, ki tehtajo manj kakor 40 kg komad. Izvzeti so samo slučajji, če se mora svinja zaklati v sili. Debele svinje se smejo za klanje prodajati samo po klavni teži. Kot klavna teža se smatra živa teža svinje po odbitku 22 en pol kilogramov. Od na ta način preračunjene kupne cene se še smejo odbiti 4 odstotki. Svinj se 12 ur pred prodajo ne sme krmiti in napajati. Za žive svinje v hlevu so določene sledeče cene: Za svinje za špeh, ki tehtajo od 60 do 90 kg in ki so namenjene za odebele-nje, 6 kron kilogram žive teže. Za svinje, namenjene za klanje, 6 K 80 v za kilogram žive teže. Za svinje za špeh, ki tehtajo manj kakor 60 kg, za mesne svinje, ki tehtajo manj kakor 40 kg in za plemenske svinje pa niso določene nobene najvišje cene. Za sirovi špeh je določena najvišja cena za meterski stot 780 K, za spuščeno svinjsko mast pa 875 K. Ta ministrska naredba stopi v veljavo s 25. julijem.

Sladkor za zboljšanje vina in napravo petijota. Trgovinsko ministrstvo je v soglasju s poljedelskim in ostalimi udeleženi ministri dne 30. maja 1916 državni zakon št. 158) odredilo, da dobijo vinogradniki za zboljšanje vina ali napravo petijota potrebne množine obdačenega sladkorja. Sladkor se mora naročiti pri dunajski sladkorni centrali, prošnja mora potrditi državni kletarski nadzornik. Slovenskoštajerski vinogradniki, ki hočejo jeseni svoja vina zboljšati, naj vložijo prošnje na državnega kletarskega nadzornika g. Riharda Petrovan v Mariboru (okrajno glavarstvo).

Kako bo z galice? Dosedaj je Štajerska dobila od naročene množine galice edino 47% in sicer prvokrat 25%, drugokrat pa 22%. Kakor izvemo, bo tekom 14 dni došla še tretja in zadnja pošiljatev galice in sicer približno 10% od naročene množine. Vsega skupaj bo torej letos prišlo na Štajersko 57—60% galice, ki so jo vinogradniki naročili po svojih okrajnih zastopih. Izostalo je torej bo dobrih 40%.

Prijava in uporaba mlatilnic. Štajersko ces. namestništvo razglašja, da morajo lastniki mlatilnic nemudoma prijaviti okrajni politični oblasti po županstvu svoje mlatilnice. V dotični prijavi mora biti označeno ime občine, v kateri se nahaja mlatilnica, ime in bivališče lastnika mlatilnice, gonilna moč mlatilnice (par, bencin itd.) ter končno čas, kako dolgo se bo rabilo mlatilnice v dotični občini. Te sezname bodo izročile politične okrajne oblasti c. kr. štajerski Kmetijski družbi. Ča kaka občina ali gospodarska zadruga ali tudi posamezni posestniki rabi mlatilnico, bo treba samo naznaniti c. kr. štaj. Kmetijski družbi v Gradec in ta bo naznanila dotični občini, gospodarski zadrugi itd., v katerem času si bo mogla izposoditi kako mlatilnico, ki se nahaja v bližini. Tudi poziva štajersko cesarsko namestništvo lastnike mlatilnic, da naj istočasno naznanijo kolikor mogoče nizke pristojbine za izposojene mlatilnice kajti v nasprotnem slučaju bi se brezplačno izposojevale.

Se enkrat oddaja kovinastega orodja! Štajersko cesarsko namestništvo razglašja: Do dne 17. julija morajo biti oddani sledeči kovinasti predmeti, oziroma posoda iz kovin: Vsakovrstna kuhinjska posoda iz bakra, svetilniki itd. Nožev, vilic in žlic ni treba oddati. Nadalje se morajo oddati možnarji, gladilniki in skledice iz bakra in medenine, uteži iz medenine, če teža posameznega komada znaša več kakor pol kilograma, palice iz medenine pri peceh in kotlih, ročaji in držaji iz bakra in medenine itd. Dalje predmeti iz kositra: vrči, skledice, zajemalke, pokrivače, banje za kopanje in vsakovrstna druga posoda, kakor umivalni kotli, posoda za vodo iz bakra in kositra. Ti predmeti se torej naj oddajo prostovoljno do označenega roka, kajti za posodo in za predmete iz bakra, kositra, medenine in nikla, katere se bo našlo pozneje pri preiskanju od hiše do hi-

še, se bodo plačevali veliko manjši zneski. V Mariboru se morajo oddati ti predmeti tvrdki Kühr in Lotz.

Oddaja vojaških konj za poljska dela zopet podaljšana. Vojno ministrstvo je določilo, da je dovoljena oddaja vojaških konj do konca letošnje žetve. Izvzeti so samo kavalerijski in težki vojaški konji, katerih se ne bo oddajalo za poljska dela.

Hmelj. Tudi v pretekli dobi je bilo popraševanje po tujem hmelju na hmeljskem trgu v Žatcu zelo živahno, toda lastniki hmeljskih zalog držijo svoj hmelj. Za tuj hmelj so ponujali 50—65 K za 50 kg. Stanje hmeljskih nasadov na Češkem je zelo neenakomerno. Ena tretjina vseh hmeljskih nasadov je zelo dobro razvita, ena tretjina je manj dobro razvita, ker je bila prizadeta vsled hmeljske uši in zadnja tretjina hmeljskih nasadov pa kaže zelo slab razvoj in je še celo pri najugodnejšem vremenu pričakovati le slabe letine. Stanje hmeljskih nasadov v Nemčiji ni povoljno in je mnogo slabše, kakor v pretečenem letu, isto velja o ogrskem in galškem hmelju. Naši hmeljski nasadi v Savinjski dolini so istotako precej neenakomerni. Ponekod krepko razviti in krasni nasadi po drugod pa v rasti zelo zaostali nasadi zlasti v krajih, kjer se je pojavila v večji množini hmeljska uš. V Savinjski dolini se pričakuje letos srednje dobra hmeljska letina.

Proč s plevelom! Cesarska namestnija je izdala na vse župane poziv, naj opozorijo občane, da iztrebijo z njiv vse vrste škodljivega plevela na primer: osata, predenice, vmele, česnine, penike itd. Občina ima pravico, da na njivah posestnika, ki je bil opominjan, a kljub temu ni odstranil plevela, na posestnikove stroške da odstrani plevel. Ker primanjkuje na deželi ljudi, bi bilo zelo umestno, da bi nam oblasti iz mest in trgov poslale ljudi, da nam iztrebijo plevel raz njiv.

Nabiranje gob in gozdnih sadežev. Poljedelsko ministrstvo je naročilo deželnim političnim gospodskam, naj posredujejo pri posestnikih gozdov, zlasti pa pri večjih gozdnih upravah, da dovolijo po svojih gozdnih nabiranje gob in gozdnih sadežev če ne drugače vsaj z izkaznicami, na vsak način pa ne da bi zahtevali za to kako odškodnino, ker so tudi te vrste živila velike važnosti za prehrano prebivalstva. Gledajo naj pa pri tem na to, da poljsko delo ne bo trpelo škode, kar bi se utegnulo zgoditi, če bi dobivali dovoljenje za nabiranje gozdnih sadežev ljudje, ki druga leta pomagajo pri kmetjskem delu. Seveda ne smejo nabirati gob napravljati škode po gozdih, zlasti pa ne po gozdnih nasadih, in ne smejo vznemirjati divjačine; glede tega se morajo poskoriti vsem odredbam gozdnih organov.

Cene za mleko na Dunaju in v Pragi. Dunajske in praške mlekarne so vnovič zvišale ceno za mleko in sicer za 2 v pri litru. Na Dunaju stane sedaj liter mleka 48 v, v hišo postavljeno 50 v, v Pragi 52 v, in v hišo postavljeno 54 v.

Razne novice.

Tatje, ki krađejo živino. Pred tremi tedni so neki potepuhi čisto v bližini domačinov na paši v Strugarjih pri Slovenskem Plajbergu na Koroškem zgrabili lepo enoletno junico, jo na mestu zaklali, odnesli sprednje in zadnje noge in drobnino, toraj najboljšo meso, ostalo pa pustili, kar se je našlo že kar drugo jutro. Domačini so videli, kako živina leti proti domu, a niso sli gledati, zakaj da leti, ker si kaj takega niti misliti niso mogli. Vse poizvedovanje za tatovi je bilo do danes brezuspešno. Malo poprej je nekemu drugemu kmetu izginila ovca. Tretji kmet išče že tri dni pogrešanega junca, a ga tudi ne najde. Gotovo se klati po Žingarci in Sinjskem vrhu nekaj potepuhov, ki jim delo mrzi, dobra pečenka pa diši. Da Bog, da jih dobi pravica v svoje roke, da bodo kmetje bolj brez skrbi pasli, posebno še, ker ni dobili pastirjev.

Dva vojna vjetnika — moža ene in iste žene! Neki saperski podčastnik s Češkega, ki je vjet na otoku Asinara na Laškem, poroča o čudnem slučaju med tamošnjimi avstro-ogrskimi vojnimi vjetniki. Tu sta namreč dva, ki sta moža ene in iste žene. Stvar je taka: Prvi mož je odšel v vojno takoj iz početka (leta 1914), bil na srbskem bojišču težko ranjen in nato vjet. V vjetništvu je ozdravil. Njegova žena je pa dobila uradno naznanilo o njegovi smrti, nakar se je v drugo poročila. Pa kmalu je bil tudi drugi mož poklican v vojno službo in bil istotako od Srbov vjet. Ko so bili Srbi končnoveljavno premagani, sta bila oba moža z drugimi vjetniki vred prepeljana na otok Asinara. Tu je dobil drugi mož nekega dne od svoje žene zavoj jestvin in pa skupno fotografijo cele družine. Slika je romala med vjetniki iz roke v roko in tako jo je dobil tudi prvi mož. Seveda je takoj spoznal svojo družino. Sporekla sta se z možem št. 2, nato se pa pobotala in prijateljsko pojedla darove, ki jih je poslala skupna soproga.

Sin vjel očeta. Ob priliki našega prodiranja proti Arsieri se je zgodil ta-le zanimiv slučaj: 23letni južnotirolski Italijan Alojzij Gentili je severno od Arsiera v nekem gozdiču s svojo patroljo vjel 12 alpincev, med katerimi je bil tudi njegov oče. Stari Gentili je ob izbruhu vojske zbežal v Italijo, dočim je sin bil navdušen Avstrijec in je prostovoljno vstopil v avstrijsko armado. Snidenje med očetom in sinom je bilo ganljivo in žalostno ob enem. Oče in sin sta se objela in poljubila, a na to zopet ločila. Sin je kot četovodja zapovedal patrolji, da odžene vjetnike nazaj za fronto. Ozrl se je za vjetim očetom, sam pa se je boril dalje. V vojski ne pozna oče sina, sin pa očeta ne!

Dopisi.

Maribor. Gospa dr. Gustinova, lastnica kinogledališča v gostilni „Stadt Wien“ nam naznanja, da otroci nimajo vstopa k predstavam v njenem gledališču. To je pri njenem podjetju že od nekdaj v veljavi, in se na to pri vходу tudi strogo ozira. Otroci smejo k predstavam edino tedaj, kadar se vršijo predstave, prirejene nalašč za otroke.

Sv. Ilj v Slov. gor. Prireditel našega Bralnega društva v nedeljo, dne 9. julija, je prav izvrstno uspela. Mladeniči-igralci, deklamatorji in pevcji so pripomogli do lepega uspeha. Vojni pohabljeni bodo dobili zopet znatno podporo. Prireditve so se udeležili tudi naši sosedeje iz Jarenine in Svečine.

Sv. Anton v Slov. gor. Nova sv. maša č. g. Franca Satler se bo vršila v nedeljo, dne 23. julija, in ne dne 16. julija, kakor je bilo poprej naznanjeno.

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Baterija štev. 3 avstrijskega težkega artilerijskega polka je naznanila: Poročnik Janko Firbas (tukajšnji rojak) je prišel 4. junija, ne da bi bil ranjen, v rusko vjetništvo. — Franc Vršič, o katerem smo poročali, da je padel na italijanskem bojišču, ni oče, ampak sin Franca Vršič: pa tudi oče se bojuje v bojnih vrstah.

Sv. Marko niže Ptuja. Dne 27. majnika je prišla žena gostilničarja Marko Herga iz Bukovec v cerkev k vpeljavanju s svojim zdravim otrokom in takoj potem je umrl v cerkvi otrok v naročju svoje matere. Nesla si ga je vsa žalostna domov. — Dne 7. junija je utonil po nesreči v mlaki na dvorišču otrok želarja v Novivesi Tomaža Kukovec, 1½ leta stara Nežika. Oče je pri vojaki. Starši, pazite na male otroke!

Sv. Marko niže Ptuja. V ponedeljek, dne 26. junija, je začelo goreti v naši vasi in sicer v bližini cerkve. Ogenj je izbruhnil pri Francu Bezjak, p. d. Rihter, in uničil razven njegove hiše in gospodarskega poslopja tudi še hišo in gospodarsko poslopje njegovih dveh sosedov Petra Roškar in Marije Bratuša. Razven tega so zgorele 4 svinje 2 Rihtarjevi kravi; k sreči so zadnji dve še moglo zaklati in meso razprodati. Ljudje so delali neumorno, da so požar omejili. Prišli so najprej na pomoč Novovaščani s svojo brizgalno in kmalu na to Bukovčani. Bog poplačaj vsem njihov trud, ko je bil ogenj že omejen in skoro pogašen, so prišli še vojaki iz Ptuja. Zažgali so ševeda zopet otroci. Ljudje, pazite na otroke in skrivajte vžigalice, da se zabranijo take velike nesreče!

Laporje. V petek, dne 7. julija, se je vršil pogreb očeta našega č. g. župnika, Andreja Medved. Pogreb je ob asistenci 12 duhovnikov vodil slovenjebistriški dekan č. g. Bohak. Udeležba je bila izredno obilna. Blagi starček, počivaj v miru!

Cadram. V Ogovski občini je na Petrovo zvečer, ko je razsajala huda nevihta, nenadoma zadela smrt pridnega kmeta p. d. Parkla. Molil je z domačimi pri mizi. Ko je močno zagrmelo, se je vstrašil, vdaril z glavo ob ogel mize in je bil pri priči mrtev. Pog mu bodi milostljiv!

Prihova. Nemila smrt nam je pokosila v cvetočem življenju mlado deklico Anico Brumec, ki je eno leto trpela hudo bolezen in je letos dne 26. maja mirno zaspala. Stara je bila komaj 23 let. Bila je zvesta družabnica Mariina. N. p. v m.!

Zusem. Pri usmiljenih bratih v Gradcu je dne 18. junija umrl Mihael Lipovšek, kmečki sin iz Zusema, v 27. letu. Bil je vzoren krščanski mladenič. N. p. v m. p. — Trije bratje so v vojski.

Sv. Ema. Pokopan je bil dne 23. junija Mat. Verk, oštir, p. d. Koštomaj, v Pristavi, občina Sv. Ema. Bil je večkrat previden s sv. zakramenti. Naj počiva v miru!

Sv. Stefan pri Šmarju. Računski počastnik Ivan Martin je bil vsled hrabrosti na italijanskem bojišču odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje. — Pešec Anton Drobinc je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda. Oba vrla junaka sta tukajšnja naša rojaka.

Celje. Dne 18. julija t. l. se bo vršil pod nadzorstvom mil. g. opata Fr. Ogradi na tukajšnji oglašarski šoli zrelostni izpit. Med 12 gojenci odhajajo 4: Balog in Rodek iz zagrebške, Rančigaj in Florjanc iz lavantske škofije. Novi gojenci se sprejemajo do 15. septembra t. l.

Ljubno. Albin Kopučar, desetnik pri domobr. pešpolku štev. 26. 6. stotnifa, je bil dne 21. junija t. l. odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo za mnogobrojne zasluge, ki si jih je pridobil povodom naše ofenzive na južnem bojišču proti izdajalskemu Lahu.

Važno za naročnike! Cenjene naročnike, ki jim je naročnina že potekla, vljudno prosimo, da si list takoj zopet plačajo **zanaprej**, ker drugače se jim bo list brezpogojno ustavljal. Pri sedanjih grozni draginji pošiljamo list le tistim, ki si ga plačajo naprej. Naročnina se naj pošlje na naslov: **Upravništvo Slov. Gospodarja v Mariboru.** List stane za celo leto 4 K. za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Pri pošiljanju naročnine naj vsak na položnico ali nakaznico zapiše, je-li **nov** ali **star** naročnik, in zraven pristavi tisto številko, ki jo najde na ovitku. Položnice in nakaznice je treba natanko in čitljivo izpolniti. Kdor pošlje denar po nakaznici, naj piše samo na ozki odrezek do črte, nikakor pa čez črto. Kar je pisanega čez črto, se na pošti odreže, in mi ne moremo poslati lista, če ne vemo za ime. Mi imamo celo vrsto položnic in nakaznic, pa ne vemo, kdo je poslal denar! Kdor položnico ali nakaznico slabo izpolni, je **sam kriv, ako lista ne dobi.** Če nastane pri pošiljanju lista kaka pomota, naj se nam takoj naznani, da se pomota odpravi. Reklamacije so poštnine proste.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 13. julija.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 12. julija.

Uradno se razglašajo:

Rusko bojišče.

Položaj je bil tudi včeraj nespremenjen. Na višini Hordie, južno-vzhodno od kraja Mikuličin, so naše čete sedem ruskih sunkov odbile. Tudi ob spodnjem toku Stohoda so se vnovič izjalovili opetovani ruski napadi. Ob reki Stohod se vojskujoče zavezniške čete so vjele v zadnjih dveh dneh 2000 mož in vplenile 12 strojnih pušk.

Pri Gornjem Tynu je naš zrakoplov sestrelil ruski zrakoplov.

Italijansko bojišče.

Južno-vzhodno od Suganske doline so naše čete včeraj predpoldne močni italijanski napad na goro Monte Rasto odbile. Sovražna infanterija, ki je v kratki razdalji ostala ležati na zemlji, je bila vsled našega artilerijskega ognja prisiljena, da se je morala v večernih urah dalje umakniti, pri čemur je izgubila čez 1000 mož. Na vseh ostalih frontah bojno delovanje v navadnih mejah.

Naš zrakoplovec je metal bombe na vojno orožarno v Spēciji in se je vrnil nepoškodovan.

Balkansko bojišče.

Ob spodnjem toku reke Bojuze artilerijski boj. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Dogodki na morju.

Dne 11. julija zjutraj so kratko časa obstreljevali trije italijanski rušilci iz zelo velike razdalje mesto Poreč. Poškodovani ste bili dve zasebni hiši in stolp poslopja deželnega zbora; sicer nobene škode, tudi ni bil nihče ranjen. Naše obrambne baterije so sovražne rušilce zadelo, nakar so se takoj umaknili. Popoldne so naša pomorska letala metala bombe na mesto Raveno in na baterije v mestu Corsini in so se kljub zelo hudemu ognju vrnila nepoškodovana.

Mornariško poveljstvo.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 12. julija.

Francosko bojišče.

Boji na obeh straneh ceste Bapaume—Albert—Contal-Maison in v gozdu pri kraju Mametz in gozdu Trones se s srčito ljutostjo nadaljuje. Južno od Somme so Francozi na fronti Belloy—Soyecourt doživeli občuten poraz. Napad se je v našem ognju ponesrečil. Na več mestih v Sampanji, pri Reimsu in Flreyju so bili francoski napadi odbiti. V ozemlju Meze so se na levi strani odigrali manjši boji. Na desni strani smo naše postojanke potisnili bližje utrdbam Souville in Laufec in smo vjeli 39 častnikov in 2106 mož. Močnejši napadi Francozov so bili gladko odbiti.

Rusko bojišče.

Na fronti ob Stohodu je položaj splošno neizpremenjen. Ruske oddelke, ki so se pri kraju Janovka skušali utrditi na levem bregu, smo napadli. Ne eden mož od tega oddelka ni došel na južni breg. Tukaj in ob železnici Kovel-Kovno smo včeraj vjeli še čez 800 mož. Plen ta dva dni ob Stohodu znaša večje število častnikov, 1932 mož in 12 strojnih pušk.

Velike italijanske izgube.

Italijani so do 2. julija izgubili 6 generalov, 77 polkovnikov in podpolkovnikov, 125 majorjev, 660 kapitanov, 586 nadporočnikov in 2121 poročnikov.

Velikarske množine žita zgoarele.

V mestu Baltimore v Ameriki so zgoarele velike množine žita, ki je bilo last četverospozazuma. Več oseb je prišlo ob življenje.

Listnica uredništva

Svetinje: Radi življenjskega zavarovanja vpoklicanih se je treba oglašiti pri davkarji ali bližnjim zastopnikom zavarovalne družbe. Za ptujki okraj je tak urad v minoritskem amostau v Ptuju. — Prihova: V ra ajte pri vodstvu elektrarne na Fali — Braslovce: O padem R jniku smo že dvakrat poročili. Em. Stoklas: Prosimo, če pišete večkrat kaj! — Rajienburg: smo že od druge strani dobili. Hvala! — Nekaj poročil smo odložili za prihodajo številko. — Ivan P.: Pesmi kakor smo že večkrat omenili, radi pomaukjanja prostora ne moremo objaviti.

„Velika umetnost“ je naslov drobnih knjižic, ki so izšla v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Knjižica ima namen poučiti posebno vojake, kako se v slučaju nagle smrti obudi popolni kes. Cena za 1 komad 8 v, 15 komadov s poštnino vred 1 K, 100 komadov 5 K. Manj kakor 15 komadov se ne pošilja. Denar je treba poslati naprej. Več v inseratu!

12 polovnjakov

izbornega ljutomeržana iz leta 1915 ima na prodaj Spodnjestajerska ljudska posojilnica v Mariboru. 459

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet na razpolago **Probnje** in **Potrdila** za klanje telet in mlade živine.

Zahvala.

Povodom smrti našega ljubega in nepozabnega očeta gospoda

Andreja Medved

se v svojem in v imenu cele rodbine iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam v teh dnevih bridkosti bili v tolažbo ter blagega rajnega spremljali k večnemu počitku; posebna hvala bodi izrečena še preč g. dekanu Francu Bohak, veleč. gg župnikom iz Sp. Polskave, Cirkovc, Poljčan in Studenic, veleč. gg ravnatelju dr. Jerovseku in stolnemu kaplanu Antonu Tkavc iz Maribora in kaplanu Martinu Gorogranc kakor tudi vsem rojakom iz Cirkovc ter dobrim Laporčanom, ki so vsi rajnemu očetu izkazovali ljubezen v življenju kako: v smrti!

V Laporju, dne 7. julija 1916.

457

Martin Medved, župnik.

Zahvala.

Med dolgotrajno boleznijo in ob smrti preljubljene matere

gospe Juljane Rotner

došlo nam je od vseh strani toliko izrazov priskrbenega sočutja, da je nemogoče, zahvaliti se vsakomur posebej. Bodi torej tem potom izrečena vsem primerna zahvala. Posebej se zahvaljujemo vsem, ki so blago pokojnico obiskali in tolažili v boleznijo, vsem, ki so jo spremljali k zadnjemu počitku. Osobita hvala trem ljubim gospodom tovarišem iz Maribora: mil. g. kanoniku Moravcu za pokop in premile tolažilne besede ob grobu, gg. prof. dr. Medvedu in Vrežetu za sprenstvo, domačemu g. župniku za modre pogrebne odredbe, g. svetniku Attenderju za sv. mašo ob slovesu v Škalah, g. župniku Cizeju za vodstvo sprevoda iz Skal v Velenje, šolskim vodstvom v Škalah in Cirkovcah za vdeležbo šol. mladine i. t. d. Božjega Vzveličarja najmilejše Srce bodi vsem prebogato plačilo! Nepozabno zlato mammo pa priporočamo v pobožno molitev.

458

Žalujoči sorodniki.

„Živinoreja in vojna.“ „Gospodarska Zveza“ v Ljubljani je izdala knjižico pod gornjim naslovom. Spisal jo je Frančišek Pengov. Tvarina knjižice bo umnemu živinorejcu prav posebno ugajala in je kakor nalašč prikrojena za sedanje izvanredne razmere. Knjiga razpravlja o: močnih krmilih ob času vojne, o redilni vrednosti posameznih krmil, o senju, o detelji, slami, o krmilih, ki posebno pospešujejo rast klavne živine in tolsče, krmila, ki pospešujejo proizvodnjo večje množine mleka, rast mlade živine itd., vrednost zelene in suhe krme za pitano, plemeno in vprežno živino, krave itd. Knjižica obravnava tudi predmet: rejo svinj. Delce, ki je pisano dokaj poljudno, toplo priporočamo. Knjižica se naroča pri „Gospodarski Zvezi“ v Ljubljani. Cena ni navedena.

Loterijske številke.

Gradec, dne 5. julija 1916: 8 41 6 89 61
Linc, dne 8. julija 1916: 29 50 87 83 69

Mala naznanila

Iščem v najem ali za nakup posestve z gostilno in ekonomijo. Naznani naj se Anton u Pristovnik, Wiesengasse 8. Studenci pri Mariboru. 445

Pridno pošteno delavno 13-15 let. sirotico želi za svojo vzeti posestnico brez otrok (do 1. avgusta). Naslov „Delavne roke“ pošta Hoče pri Mariboru. 448

Gostilna

se prodaja. Mühlgasse št. 15 Maribor. 449

Kovači in kolarski pomočniki kakor tudi učenci se proti dobremu plačilu za stalno sprejmejo. Lahko tudi hrano in stanovanje dobijo doma v hišo. Kolarnica Rath, Gradec, Calvariengürtel. št. 1. 11 K

Gospodinja, starejša, pametna oseba, ki zna popolnoma dobro in edno kuhati, razume vrtna dela, vkuhanje sadja, zna perilo prati in likati ter opravljati vsa hišna dela, je zelo snažna in je že v boljših hišah služila ter ima dobra spravevala, se sprejme dne 16. julija. Voditi mora gospodinjstvo za tri osebe. Plača 24 K in dobra oskrba. Oglasi se naj na poštenem uradu Podčetrtak. 422

Obnovite si svojo kožo na obrazu z mojim sredstvom za novo kožo. Cena K 4-30. Jamčim za vspeh. Novo kožo dobi vsakdo popolnoma nevede za njegovo okolico po mojem izbornem originalnem sredstvu. Brez bolečin minejo poletni lišaji, rudečica v obrazu in na nosu, bradavice, izrastki, gobe i. t. d. V 14 dneh zraste izredno nežna mlada in lepa koža. Pojasnila zastoj, ako se vpošlje znamka za odgovor. Pristo samo po Kosmet. zavodu „Sanas“, Dunaj, VII. Lerchenfelderstr. 125/34. 3B H.

Naznanilo.

Na prodaj imam lepo in obširno posestvo v Grabonoših, blizu Ivanj. Posestvo meri 25 oralov in obstoji iz njiv, travnikov in polnih gozdov. Poslopja so v dobrem stanu, hram je zidan in z opeko krit. Polja so vsa obsejana. Cena je zmerna in se bo določila po ustnem dogovoru. Celo posestvo leži v ravnini, domačija tik ob veliki cesti. Kupci se vabijo, da se zglasijo pri Francu Fišer, posestniku pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah. 453

Lepo močno gospodsko kelo z zelo dobrim gumijevim obročem in Singerjev šivalni stroj, čisto nov, se radi odpotovanja prodaja. Maribor, Göthestrasse 2, III. nadstropje, vrata št. 15. 454

Pekovski učence se takoj sprejme: Maribor, Tegethoffstr. št. 81. 423

Hiša

(gradič) na najlepšem prostoru trga blizu kolodvora, pripravna za vsako obrt veliko njivo in travno kom, z gospodarskim poslopjem in z 2 velikima vrtoma se prodaja pod zelo ugodnimi pogoji. Pojasnila daje Hranilnica in posojilnica v Sevnici ob Savi. 433

Mariborska okolica!

Kupim takoj manjše vinogradno posestvo v bližini Maribora, najraje v Kamnici ali Bresternici. Želi se solčna, mirna lega in pripravna hiša za poletno stanovanje. Kupnina se takoj izplača. Naslov kupca pove upravištvu „Slov. Gosp.“ pod „Lep vinograd št. 375.“

Zastopniki, ki bi vojake zavarovali, se sprejmejo. Dobra plača in ugodni pogoji. Vpraša ali zglašuje pri Okrajnem uradu vdovskega in sirotinskega zaklada v Ptuj, mineriški samostan.

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še davka prosta, velik vrt, stanovanjski plačajo na leto 2832 kron, se prodaja pod lahkiimi plačilnimi pogoji za 30.000 K. Več v upravištvu pod „Hiša 30.000 Maribor“. 190

V kat rem kraju bo letos dobr a sadna letina. Naj se mi piše: Jos. Sver, Dunaj, VII. okraj, Lindengasse št. 33. 424

Novozidana hiša

stavka prosta, na Tezni, s 5 sobami 4 kuhinje, perilna kuhinja, studenec, lepa njiva. Cena 13.000 kron. — Hiša brez njive, velik vrt, drugo vse, kakor pri prvi. Cena 1000 K. Tezno 42 pri gosp. Rannar. 173

Vila

novozidana z 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje z vodo. Veliki vrt v Mariboru. Lahki pogoji. Cena 23 tisoč kron. Več pove upravištvu pod „Vila 172“.

Sprejme se pridna poštena, močna dekla, sposobna za vsako delo pri Tereziji Bothe, Račje. 388

Dvenadstropna hiša z velikimi stanovanji v mestu, davka prosta nese na leto 3216 K, se prodaja. Lahki plačilni pogoji. Cena 40.000 K. Več pod „Hiša 192“.

Hiša

na voglu novozidana 2 nadstropna, s prodajalnicjo, v mestu, še davka prosta za stanarino se dobi na leto 4200 K. Lahki pogoji. Cena 52.000 K. Naslov v upravištvu pod „Davka prosto št. 191. Maribor“.

E 444/16-13

SKLEP.

Izvršilna zadeva: Posojilnica v Mariboru, r. z. z o. p. - Spar- und Vorschußverein in Marburg, r. G. m. b. H po dr. Radoslav Pipuš, odvetniku v Mariboru zoper Jožefo Štern, posestnico v Razvanju 34, radi: 700 K- s prip.

Ker je postal sklep c. kr. okrožnega kot rekurznega sodišča v Mariboru z dne 13. junija 1916 R I 60/16 2 (E 444/16-12) pravomočen, se dražbeni oklic E 444/16-8 naslednje spremeni: Najmanjši ponudek zavezani stranki lastne polovice zemljišča zemljiška knjiga Razvanje vl. št. 244 znaša 652 K 35 v, in najmanjši ponudek zavezani stranki lastnih polovic zemljišč zemljiška knjiga Razvanje vl. št. 167, 244 in 249 znaša skupaj 2171 K 69 v.

C. kr. okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV. dne 1. julija 1916. 455

VELIKA UMETNOST

v slučaju nagle smrti obuditi popolni kes.

Vsem, ki v Boga verujejo, v duhovno pomoč. 16 malih stranij.

Tisk in založba tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Ta drobna knjižica prihaja pač o pravem času! Če kdaj, je potrebno v sedajnih dneh velikega umiranja, da je vsakdo temeljito poučen o slučajih nagle smrti! Najprva in najpotrebnejša molitev za umirajoče je popolni kes. Na sodnji dan še le bomo izvedeli, koliko duš se je rešilo z obujenjem popolnega kesu še v zadnjem trenutku. Učenjak Franceelin, se je izrazil nekoč: „Ko bi mogel prepotovati kot pridigar dežele, o ničemur bi ne pridigoval tolikokrat, kakor o popolnem kesu.“ Glejte nauk o popolnem kesu! Vam podajate ta knjižica. Dragi čitatelji! Sezite pridno po tej knjižici. Naročite si jo za sebe, pa pošljite jo tudi svojim možem in sinovom na bojišče.

Cene: 1 komad 8 h, 15 komadov s poštino vred 1 K, 100 komadov s poštino vred 5 K. Manj kakor 15 komadov se po pošti ne pošilja. Denar je treba poslati naprej.

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklealice je 1 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imam mnogo priznalnih in pohvalnih pisem. F. Prull, mestna lekarna „pri c. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Ivan Ravnikar

Na trgovina špecerijskega, kolonijalne Na debelo! ga blaga barv in zaloga mineralnih Na drobno! voda

Cello-Graška cesta 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinški kamen, kumno, janež, pristno strd in vosek.

Kilne pase

tudi za najhujše kile, trebušne obveze, suspenzorje, podlage za ploske noge, brgle, umetne ude, kakor roke in noge i. t. d. ter pokončne držaje in druge različne stroje proti telesnim poškodbam po zdravniškem predpisu izdeluje izvrstno in dobro staro-znana trdka

Franc Podgoršek, bandazist,

340 Maribor, Burggasse 7.

Radioaktivnost 447 volt.

Akratoterma Sutinske + 374 C.

Osobito zdravilne za ženske bolezni, rheuma, uloga, ischias. Kraj: Sutinske toplice, zagorska železnica, pošta Mače. Hrvatsko.

Kopalna doba od 1. maja do 1. listopada.

Več pove kopalniško ravnateljstvo. 7 M

Izberno se je obneslo za vojake v vojski in spleh za vsakega kot najboljše

bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu, prsni, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro - Liniment. capsici compos.

Nadomestilo za Sidro - Pain - Expeller.

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 5.

Dnevno razpošiljanje.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo. navadne po 4 1/2%, proti trimesčni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo.

Posojila se dajajo

blanom in listi. Za knjižbo proti poplarni varnosti po 5 1/2%, na knjižbo sploh po 5 1/2%. Za knjižbo za poročstvo po 5 1/2%. in n. osebni kredit po 6%. Nadalje izposojajo na zastavo vrednostnih papirjev. Delgove in regit banarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti pevnim gotovim stroškom. Za vsak odred ne presega 7 kron. Prošnje za knjižbo dela posojilnica se plačajo. Vsaka plača le kolke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 8. do 12. ure popoldne in vsak sobota od 2. do 3. ure popoldne izvenoma praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar

Pojasnila se dajajo

in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne in od 2. do 5. ure popoldne

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj

se najbolj priporoča.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z nem. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge na

4 $\frac{1}{4}$ %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %, od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripišejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranilne položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5%, na vknjižbo in poročilo po 5 $\frac{1}{2}$ %, na menice po 6%, na zastavo vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgovi pri drugih zavodih in zasebnikih, prošnje na sodnijo za vknjižbo in izbris vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača samo koleke.

Daj nam mir, Gospod!

Nova skladba za petje v cerkvi, v šoli in doma. Besede iz „Bogoljuba“. Enoglasno s harmonijem ali orglami vglasbil A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču. Cena partituri 35 h (V znakah pri skladatelju!) 437

V. VII 89/16-21.

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. okrožna sodnija v Celju je pod predsedstvom c. kr. d. s. sv. Wenedikter v navzočnosti c. kr. d. s. sv. Matzl in c. kr. d. s. sv. c. kr. sodnika drja. Sagadin kakor sodnikov in c. kr. avsk. drja. Lozar kakor zapisnikarja na obtožbo c. kr. državnega pravdnika z dne 9. maja 1916 o. št. 239/16-4 zoper Ano Verbovšek zavoljo pregreška § 14 št. 2 ces. ukaza 7. avg. 1915 št. 228 d. z. in pregr. pa § 18 št. 2 zak. od 16. jan. 1896 št. 89 d. z. ex 1897, danes po dognani glavni razpravi, določeni vsled naredbi z dne 24. maja 1916 o. št. Vr. VII 89/16-18 v navzočnosti c. kr. državnega pravdnika nam. dr. Weingerl, proste obtoženke Ane Verbovšek po predlogu obtožitelja naj se obsodi obtoženka v smislu obtožbe, razsodila tako: I. Ana Verbovšek 20 let stara, kat., pos. hči v Medlogu 29, je kriva pregreška po § 14 št. 2 ces. ukaza od 7. avg. 1915 št. 228 dr. z. k. storjenega s tem, da je dne 2. in 3. marca 1916 v Celju v povratku v isto kaznjivo dejanje zahtevala od Ane Plevnik in Ele Wessel od 1. marca 1916 naprej za liter mleka po 40 vin., torej v izkoriščevanju sedanjih izvanrednih po vojni povzročenih razmer za neobhodno potrebne stvari očitno pretirane cene; in prestopka po § 11 zak. od 16. jan. 1896 št. 89 d. z. ex 1897 storjenega s tem, da je v mesecih januar in februar 1916 primešavala vodo v mleko, katero je dnevno oddajala Ani Plevnik in Eli Wessel, torej v namenu prevare v prometu pokvarjala živila in se obsodi po § 14 ces. ukaza od 7. avg. 1915 št. 228 d. z. z. ozirom na dol. § 267 k. z. in z uporabo § 267 b k. z. na dva (2) mesca strogega zapora, poostrelega z enim (1) trdim ležiščem vsakih 14 dni. Sodba glede Ane Verbovšek se im. v smislu § 14 cit. ces. ukaza razglasiti pri občinskem uradu občine Celjska okolica in v časniku „Slovenski Gospodar.“ Celje, dne 6. junija 1916.

Predsednik: Wenedikter I. r. Zapisnikar: Dr. Lozar I. r. 452

„Solzna Avstrija.“

Kdor mi pošlje v kuvertu za 1 krono in 20 vinarjev novih neporabljenih poštних znamk in svoj natančen naslov, pošljem mu takoj knjigo pod naslovom: „Solzna Avstrija“ v spomin preliivanja krvi in svetovne vojske. Knjiga obsega 25 krasnih bojnih pesmi; s cesarjevo in mojo sliko. Mislim, da ne bo izostalo mnogo slovenskih hiš, katere bi si ne preskrbele tega krasnega spomina. Opomnim pa vse naročnike, da se na brezplačna naročila ne morem ozirati.

Naročuje se pri izdajatelju Mat. Belec pri Sv. Bolfanku v Slov. gor. pri Ptuj, Štajersko. 451

Išče se občinski tajnik,

slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen. Prošnje se naj vložijo do 1. avgusta 1916 na županstvo Loka pri Zidanem mostu. Plača po dogovoru.

Vojno zavarovanje.

C. kr. avstrijski vdov. in sirotinski zaklad je ustanovil v aprilu leta 1915 vojno zavarovanje v varstvo vojakov, ki so na bojnem polju. Namen tega vojnega zavarovanja je: za ostalim vsacega v boju padlega ali umrlega zavarovanca znatno glavnico zagotoviti. Uspeh tega vojnega zavarovanja je bil prvo leto njegovega obstanka naravnost krasen; 200.000 strank se je zavarovalo za svoto 197 milijonov kron. Veliko večje množino naših vrlih vojakov pa pohabi ta vojska ter jim zniža ali celo uniči njih delazmožnost. Zgoraj imenovani zaklad je ustanovil meseca maja 1916 v oskrbo teh nesrečnežev v sporazumu s c. kr. priv. zavarovalno družbo življenja „Avstrijski Phoenix“ vojno zavarovanje za delanezmožne (invalidne). To zavarovanje se lahko sklene skupaj z zavarovanjem za slučaj smrti. Premije so jako majhne, in te se lahko v obrokih plačajo. Če je črnovojnik zavarovan za 1000 K za slučaj smrti in za 1000 K za slučaj invaliditete je plačati samo 90 K in to velja eno leto. Ako pa po preteku enega leta ni mir sklenjen, se pa zavarovanje za eno leto podaljša. Premija je jednaka, kakor prvo leto.

Pozor! Tisti, pri katerih poteče v tem mesecu enoletna doba, morajo priti pravočasno s policami, da se podaljšajo zavarovanja.

Za okraj Št. Lenart v Slov. gor. preskrbi vojno zavarovanje c. kr. davčni urad v Št. Lenartu in in sicer ob delavnikih od 1-2. popoldne in ob nedeljah samo od 9-11. predpoldne. Pri tem uradu so se v tem letu sklenila zavarovanja s svoto 230 tisoč kron. 401

Samopomoč v resnem času!

C. kr. avstrijski vojaški vdovski in sirotinski zaklad pod najvišnjim pokroviteljstvom Njegovega cesarskega in kraljevega apostolskega Veličanstva (oddelek: vojno zavarovanje) vam naznanja, da katera žena želi zavarovati svojega moža, sina, ki se nahaja pri vojaki na fronti, ali v zaledju ali služi kot črnovojnik, se naj oglasi v Rušah pri g. organistu Ivanu Nep. Slačeku, ki daje pojasnila za to zavarovanje vsakemu brezplačno. 47

STRD! (izstresen iz pogač)

kupi v vsaki množini medičar Franjo Duhek, Maribor, Viktringhofova ulica. Plačam bolje kot vsak drugi. 424

Gobe. Gobe.

Kupim

vsako množino lepo posušenih gob (globanj) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti kravše ali prave globanje, potem posušene turke, brezovke, žemljariče, jelenovke, bodičarice ali rumene ježovke, medvedove tace, laške lesičke, navadne rumene (zulte) lesičke, sivke, pečenice, golobarke, štorovke i. t. d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport gob“ v Konjicah št. 62, Štajersko. — P. S. Pridem na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralce in trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst. 370

†

Žalujočim srcem naznanja soproga Neža Golob, roj Erker, da je njen preljubljeni in skrbni mož

Štefan Golob, p. d. Kafertnik,
posestnik v Laporju

dne 3. julija 1916 padel za očetnjavo, zadet na patrolji od sovražne granate na tirolski meji.

Padli junak počiva daleč od rodne zemlje na Tirolskem ob bojni črti.

Zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 13. julija ob 1/2 7. uri zjutraj v farni cerkvi v Laporju

Žalujoči ostali:

N. Golob, soproga. Matilda, Ludovik, Stefa, Marija, Ivan, Roza, Anica, Lojzka, Franca, Angela, otroci. Jožef Prešeren, posestnik v Studenicah, stric.